

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

Odsjek za povijest umjetnosti

Diplomski rad

ILUSTRATOR SVJETLAN JUNAKOVIĆ

Jelena Mišetić

Mentor: dr. sc. Frano Dulibić

ZAGREB, ožujak, 2018.

Temeljna dokumentacijska kartica

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za povijest umjetnosti
Diplomski studij

Diplomski rad

ILUSTRATOR SVJETLAN JUNAKOVIĆ

Illustrator Svjetlan Junaković

Jelena Mišetić

U ovom radu predstavljen je ilustratorski opus Svjetlana Junakovića, iznimno plodnog autora, slikara, kipara, ilustratora. Kroz prva dva poglavlja obrađuje se definicija i pojam slikovnice te razvoj slikovnice i ilustrirane dječje knjige kroz povijest. Zatim se predstavlja djelovanje Svjetlana Junakovića kroz ilustrirane i četiri autorske slikovnice. Na kraju rada analizira se njegov položaj na ilustratorskoj sceni danas te pronalaze autori srodnog likovnog izraza u Hrvatskoj.

Rad je pohranjen u: knjižnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Rad sadrži: 54 stranice, 62 slike.

Izvornik je na hrvatskom jeziku.

Ključne riječi: ilustracija, Svjetlan Junaković, slikovnica, dječji crtež, autorska slikovnica.

Mentor: dr. Sc. Frano Dulibić

Datum prijave rada: 10.02.2018.

Datum predaje rada: 12.03.2018.

Datum obrane rada: 12.03.2018.

Ocjena:

IZJAVA O AUTENTIČNOSTI RADA

Ja, Jelena Mišetić, diplomant/ica na Nastavničkom smjeru diplomskoga studija povijesti umjetnosti na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, izjavljujem da je diplomski rad pod nazivom *Ilustrator Svjetlan Junaković* rezultat mog istraživanja i u potpunosti samostalno napisan. Također, izjavljujem da niti jedan dio diplomskoga rada nije izravno preuzet iz nenavedene literature ili napisan na nedozvoljen način, te da se tekst u potpunosti temelji na literaturi kako je navedeno u bilješkama, uz poštivanje etičkih standarda u citiranju i korištenju izvora.

U Zagrebu, 11.03.2018.

Jelena Mišetić

Sadržaj

Uvod	1
1. Definicija slikovnice, ilustracije i autorske slikovnice	2
2. Ilustracija u Hrvatskoj	5
2.1. Dječja ilustracija u Hrvatskoj	5
2.2. Dječja ilustracija 20. i 21. stoljeća u Hrvatskoj	7
3. Svjetlan Junaković	10
3.1. Ilustratorski opus	10
3.2. Četiri autorske slikovnice	13
3.3. Ostale slikovnice	26
3.4. Svjetlan Junaković u kontekstu suvremene ilustratorske scene u Hrvatskoj	29
3.5. Zaključak	37
4. Životopis	39
4.2. Samostalne izložbe	40
4.3. Nagrade	41
4.4. Objavljene knjige	42
Bibliografija	50
e izvori	51
Popis ilustracija	52

Uvod

Svjetlan Junaković ostvario je relevantnu međunarodnu karijeru na području ilustracije s nekoliko stotina knjižnih izdanja objavljenih na svim stranama svijeta od Italije, Slovenije i Austrije, preko Španjolske, Švicarske, Njemačke i Francuske do Japana, Kine, Brazila i Australije, te je dobitik niza važnih nagrada i priznanja.¹ U prvom dijelu diplomskog rada predstavljen je pregled dječje knjižne ilustracije kroz povijest te je ukratko predstavljena hrvatska ilustratorska scena srednje i mlađe generacije. Glavni dio diplomskog rada posvećen je djelovanju ilustratora Svjetlana Junakovića. Taj dio njegovog opusa predstavljen je i interpretiran kroz pregled čitavog niza različitih objavljenih izdanja, kao i njegove četiri autorske slikovnice.

¹ Nada Beroš, *Radi se o tome, da zaustavim konja*, katalog izložbe HAZU, (12.-31.05.2015.) Zagreb, Gliptoteka, 2001.

1. Definicija slikovnice, ilustracije i autorske slikovnice

Slikovnice su knjige za djecu u kojima se ostvaruje jedinstvo likovnog i narativnog; slike i priče. Ilustracija upotpunjava i obogaćuje priču. Priča može biti ispričana i slikama, bez riječi.² Slikovnica u dječje ruke dospijeva već u prvoj godini života, te je neupitna njena važnost u ranoj fazi pismenosti djeteta, ona vrši znatan utjecaj na razvijanje likovnog, vizualnog i književnog ukusa pojedinca. Slikovnica potiče naviku čitanja iako može biti i bez teksta, ona djeci predstavlja knjigu. Razdoblje rane pismenosti najosjetljivije je razdoblje u razvoju čovjeka i zbog toga slikovnice trebaju ispunjavati određene funkcije. U literaturi se navodi da slikovnica može imati: zabavnu, informacijsko-odgojnu, spoznajnu, iskustvenu i estetsku funkciju. Zabavna funkcija često je preduvjet za ostvarivanje ostalih. Da bi ostale funkcije mogle biti ispunjene, slikovnica mora djetetu pružiti zabavu.³ Svrha je slikovnice pomoći djetetu otkriti svijet i medij pisane riječi; ona razvija spoznajni svijet djeteta, izaziva emocije, razvija govor i bogati fond riječi, zadovoljava potrebu za novim. Pokazuje odnose u ljudskoj okolini, pomaže sposobnosti pamćenja i razumijevanja logičkih odnosa. Predočuje pojave koje dijete ne susreće, tehnička dostignuća, prometna sredstva.⁴ Slikovnica govori slikom i riječima i najčešće traži srodnost i suradnju dvaju umjetnika, slikara i pisca. U slikovnici slike imaju jednako tako važnu i nezamjenjivu ulogu kao i riječi. Slikovnica je medijski složeno djelo koje podjednako uzima i od književnosti i od likovne umjetnosti, pri čemu nastaje nova umjetnička cjelina, po naravi intermedijalna, kojoj je u temelju dijaloško načelo. Kad slike blisko surađuju s riječima govorimo o intermedijalnosti-uključenosti različitih medija⁵ ili njihovoj sinergiji.

Od slikovnica treba razlikovati ilustrirane knjige koje imaju drugačije karakteristike, odnosno, drugačiju sinergiju teksta i slike. Ilustrirana se knjiga od slikovnice načelno razlikuje po tome što je u njoj književni tekst moguće razdvojiti od ilustracija, a da ostane cjelovit. U slikovnici, međutim, slike imaju jednako važnu i nezamjenjivu ulogu kao i riječi.⁶ Autori kataloga *Od slikovnjaka do Vragobe*⁷, navode kako postoje velike razlike između slikovnice i ilustrirane knjige.

² Ranka Javor, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, priredila Ranka Javor, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000. Str. 5.

³ Peter Čačko, „Slikovnica, njezina definicija i funkcije“ u *Kakva knjiga je slikovnica: zbornik*, priredila Ranka Javor, 12 - 17. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000.

⁴ Diana Zalar, Smiljana Kovač-Prugovečki, Zdenka Zalar, *Slikovnica i dijete: kritička i metodička bilježnica*, Zagreb: Golden marketing-tehnička knjiga, 2009.

⁵ Ranka Javor, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

⁶ Antonija Balić-Šimrak, Smiljana Narančić Kovač, *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama*, Hrcak, glasilo Hrvatskog čitateljskog društva, (43-45), 20-21, Zagreb, 2011.

⁷ Berislav Majhut, Štefka Batinić, *Od slikovnjaka do vragobe: hrvatske slikovnice do 1945*, Hrvatski školski muzej, Zagreb 2001.

U slikovnici su slike same po sebi izvor informacija, dok u ilustriranoj knjizi slike u pravom smislu riječi ilustriraju tekst. Autori navode kako originalne bajke i priče s ilustracijama nikako nisu slikovnice.

Slikovnice mogu biti pripovjedne i nepripovjedne (slikovni rječnici i sl.).⁸ Slikovnice se dijele na osnovi različitih kriterija. Široku podjelu donose B. Majhut i D. Zalar⁹ koji dijele slikovnice s obzirom na oblik, strukturu izlaganja, sadržaj, likovnu tehniku i sudjelovanje recipijenta. Po obliku razlikujemo leporello¹⁰, pop-up, nepoderive, slikovnice igračke te multimedijske slikovnice koje uključuju sliku, tekst i zvuk. U svijetu je sve češća i elektronička slikovnica koja uz ilustraciju i tekst ulazi u sinergiju i sa novim tehnologijama. U Hrvatskoj su se elektroničke slikovnice tek počele pojavljivati.¹¹ Prva hrvatska slikovnica za iPad i iPhone jest *Slonić Oscar* Andree Petrlik Huseinović.¹²

U novije vrijeme upravo zadivljuje broj knjiga koje se pojavljuju u Hrvatskoj, a koje zadovoljavaju visoke standarde suvremene ilustracije. Tome su možda svoj doprinos dale i tendencije u suvremenoj umjetnosti prema novim medijima, konceptualnom pristupu i miješanju izražajnih modaliteta. Iz tog se razloga odnos kvalitetne slikovnice i onih upitne kakvoće promijenio nabolje, te se na našem tržištu danas zaista može naći izniman izbor dobrih, likovno snažnih slikovnica. Tu su dakako i slikovnice iz drugih zemalja, pogotovo one iz imućnijih kultura koje su mogle više ulagati u razvoj dječje knjige, pa je i njihova tradicija bogatija nego ona hrvatskih slikovnica.¹³ Zanimljiv je podatak da je u Republici Hrvatskoj slikovnica uvrštena u dječju književnost (neke zemlje ne uključuju slikovnicu u literaturu za djecu).¹⁴

Ilustracija je odavno prepoznata kao iznimno dobro sredstvo za prenošenje ideja, misli i emocija. Ilustracija treba biti inspirativna, obogatiti doživljaj priče i potaknuti imaginaciju, te u djetetu razviti osjećaj za likovno izražavanje. Stoga je rad uz slikovnicu iznimno vrijedan aspekt ne samo likovnog i književnog odgoja, nego i odgoja u smislu vizualno komunikacijski složenih značenja.¹⁵ U slikovnici je ilustracija informativno preoblikovana za tekst i nužno će sadržavati informacije

⁸ Ranka Javor: *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

⁹ Berislav Majhut, Diana Zalar, „Slikovnica“, u: *Hrvatska književna enciklopedija* (u tisku) <https://bib.irb.hr/prikazi-rad?&rad=343733> (2011-11-10), 2008.

¹⁰ U knjižničarstvu naziv za slikovnice u obliku harmonike

¹¹ Digitalizirano je nekoliko hrvatskih ilustriranih knjiga dostupnih na Međunarodnoj dječjoj digitalnoj knjižnici ICDL <http://www.childrenslibrary.org/icdl/SimpleSearchCategory?ilang=En> glish (2012-04-04).

¹² Ivana Martinović, Ivanka Stričević, *Slikovnica, prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, Libellarium, IV, 1 (2001): 39-63

¹³ Ranka Javor: *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

¹⁴ Ivana Martinović, Ivanka Stričević, *Slikovnica, prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, 2001.

¹⁵ Isto

koje više nisu izvedive iz teksta.¹⁶ Autori Crnković (1980)¹⁷ i Čačko (2000)¹⁸ navode da je slika važnija od teksta, da je dominantna u odnosu na tekst. Dobra ilustracija dakle nije puka interpretacija teksta već umjetničko djelo koje može postojati i samostalno, bez ovisnosti o tekstu. Ilustracija asocira i neke nove situacije i slike, ona unosi nove vrijednosti. Slika kao i tekst, mora biti jasna i zanimljiva. Analiza slikovnice obuhvaća analizu teksta i ilustracije, odnos slike i teksta, temu te pedagoški aspekt.

Antonija Balić-Šimrak i Smiljana Narančić Kovač u tekstu *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama* (2011) odredile su glavne pristupe izradi ilustracije. Prema njihovim zaključcima, pristup izradi ilustracija dijeli se po sljedećim stilovima: apstraktni stil, stripovski stil, ekspresionistički stil, impresionistički stil, folklorni stil, nadrealistički stil i romantičarski stil.¹⁹ Svaki ilustrator također doprinosi slikovnici svojim osobnim izrazom kojim se razlikuje od drugih, vlastitom maštom, te korištenjem različitih materijala i tehnika. Zato je ilustracija važan i odgovoran posao, koji najbolje uspijeva kad umjetnik u njega unosi svoju osobnost, a ipak ne iznevjeri tekst.²⁰ Kao poželjna obilježja dobre ilustracije navode se: stilska pročišćenost, harmonija i ritam boja, te jedinstvena kompozicija koja vodi dijete kroz radnju te mu omogućuje vizualno istraživanje detalja i skrivenih poruka. Ravnoteža između sadržaja i forme ilustracije, te jedinstven izraz likovnog stvaratelja, čimbenici su koji određuju razinu kvalitete ilustracije, a samim time i slikovnice.²¹

Razvoj likovnog ukusa ovisi o okruženju u kojem dijete odrasta i o pažnji koja se tome pridaje. Dijete koje se od rane dobi uključuje u likovnu aktivnost i pritom se na otkrivačko-stvaralačkoj razini može upoznati sa likovnim tehnikama i vještinama, sa značenjem i vrednovanjem umjetničke baštine (povijest umjetnosti) i s načinom sagledavanja umjetničke forme (likovni jezik), razvija osjećaj za estetsko, odnosno razumijevanje likovnog sadržaja u bilo kojoj formi ili namjeni (dizajn, moda...). To je sastavni dio procesa razvijanja vizualnog mišljenja i dobrog ukusa.²²

¹⁶ Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Od slikovnjaka do vragobe: hrvatske slikovnice do 1945*, 2001.

¹⁷ Milan Crnković, *Dječja književnost: priručnik za studente pedagoških akademija i nastavnike*, Zagreb: Školska knjiga, 1980.

¹⁸ Peter Čačko, „Slikovnica, njezina definicija i funkcije“ u *Kakva knjiga je slikovnica: zbornik*, 2000.

¹⁹ Antonija Balić-Šimrak, Smiljana Narančić Kovač, *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama*, 2011.

²⁰ Ivana Martinović, Ivanka Stričević, *Slikovnica, prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, 2001.

²¹ Isto

²² Antonija Balić-Šimrak, Smiljana Narančić Kovač: *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama*, 2011.str. 19-21.

2. Ilustracija u Hrvatskoj

2.1. Dječja ilustracija u Hrvatskoj

Slika 1. S. Ježić, A. Maurović, *Dado i Buco*

U studiji *Povijest hrvatske dječje književnosti od početaka do 1955. godine* (2002), Milan Crnković i Dubravka Težak posvetili su fenomenu slikovnice cijelo poglavlje. Navodi se kako se dječja ilustracija javlja u knjizi *Mlajsssem Robinzonu* Joachima Heinricha Campea u prijevodu Antuna Vranića objavljenom 1796. u nakladi Novoszelske szlovotizke (Novoselske tiskare). Radi se o ilustracijama naručenima iz inozemstva.²³ Knjiga se smatra prvom knjigom za djecu na hrvatskom jeziku. Od 1844. do 1847. godine Ignjat Ćivić Rohrski objavljuje šest svezaka bogato ilustriranih *Basni* s crtežima mladog časnika slunjske pukovnije Alberta Nikole Laupperta (1820. – 1902.), u nakladi karlovačkog tiskara i nakladnika Ivana Prettnera. Ilustracije predstavljaju očitu povezanost s predlošcima slavnog ilustratora Grandvillea, odnosno utjecaj francuske likovne scene na njemačku i hrvatsku likovnu scenu.²⁴ Knjiga se smatra prvom sustavno ilustriranom hrvatskom knjigom. Druga polovica osamdesetih godina 19. stoljeća bilježi veliki porast kvalitete i više od 1100 objavljenih knjiga sve do 1945. godine. Časopis *Bršljan* urednika Ljudevita Tomšića (1843.

²³ Barbara Vujanović, *40 godina praćenja i vrednovanja hrvatske ilustracije u 40 godina Nagrade "Grigor Vitez"*, ur. Antonija Posilović, Zagreb, Savez društava Naša djeca Hrvatske [s.a.], str 112

²⁴ Frano Dulibić, *Povijest karikature od 1940*, Zagreb 2009, str. 91-92.

– 1902.) od svog četvrtog godišta tj. od 1889. godine u svakom broju donosi jednu litografiju u boji i dva crteža, a profesor Milan Rogulja autor je tri slike u *Basaričkovim Narodnim pripovijedkama* iz 1888. godine. Bogoslav Šulek 1860. godine u svoj njemačko-hrvatski rječnik uvrštava pojam Bilderbuch za koji nudi prijevod: “slikaruša, knjiga sa slikami”. U Filipovićevom Hrvatskonjemačkom rječniku iz 1869. godine za Bilderbuch postoji skovana riječ: slikovnica ili slikovnjak. Slikovnice se u Hrvatskoj pojavljuju u doba zamaha pedagoški orijentirane dječje književnosti.²⁵ Također je važan podatak da Hrvatske slikovnice iz prva dva desetljeća njihova nastanka (1863.-1885. godine) nisu sačuvane. Prema popisu knjižare Mučnjak i Senftleben, objavljenom u kalendaru Danici iz 1880. godine među najnovijim knjigama je i niz ilustriranih knjiga za djecu među kojima je i *Nova slikovnica* za malu djecu Ljudevita Varjačića, koja nije sačuvana kao ni ostalih sedam knjiga s tog popisa.²⁶ Slikovnica *Domaće životinje* nakladnika Albrechta i Fiedlera (Sveučilišna knjižara Franje Župana) iz 1885. godine, s pjesmicama Josipa Milakovića i slikama H. Leutemanna litografiranim u Stuttgartu, u litografiji A. Gatternichta.²⁷ se donedavno smatrala najstarijom sačuvanom hrvatskom slikovnicom²⁸ sve dok B.Majhut i Š. Batinić nisu širenjem svojih istraživanja otkrili da to uopće nisu prve slikovnice u Hrvatskoj, te su proširili svoja istraživanja izvan granica Hrvatske. Pronašli su nakladnike koji su već 1854. u Pešti izdavali slikovnice i na hrvatskome jeziku, a u Beču 1860. godine.²⁹ Najstarijom slikovnicom se prema novim saznanjima smatra *Mala obrazna Biblia* ili *Poglaviti događaji Staroga i Novoga zakona predstavljeni u 90 obraznih mladeži slavjanskoj prikazana* iz 1854. godine. Slikovnica ima devedeset ilustracija. Slikovnica *Mala zvěrnica*, koju je objavio Hartman 1864. godine, jedna je od starijih sačuvanih hrvatskih slikovnica³⁰ Na osam litografija realistički su prikazane životinje u profilu s karakterističnim konturama. 1896. godine se u Karlovcu javlja nakladnik Sagan a u Donjem Miholjcu Margold 1910. godine. U slikovnicama do kraja 19. stoljeća najprisutnija tema je dječja svakodnevnica. Pojam slikovnica tek u 20. stoljeću ulazi u hrvatske referentne priručnike – rječnike, enciklopedije i leksikone.³¹

²⁵ Ivana Martinović, Ivanka Stričević, op.cit.pod.12.

²⁶ Marijana Hameršak, „Zašto su izgubljene prve hrvatske slikovnice?“, u *Dječja književnost između knjige i igrčke*. // Etnološka istraživanja.18/19 (2014) str. 57-75.

²⁷ Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Od slikovnjaka do vragobe: hrvatske slikovnice do 1945*, 2001.

²⁸ Marijana Hameršak, Dubravka Zima, *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam international d.o.o; 2015., str 184.

²⁹ Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

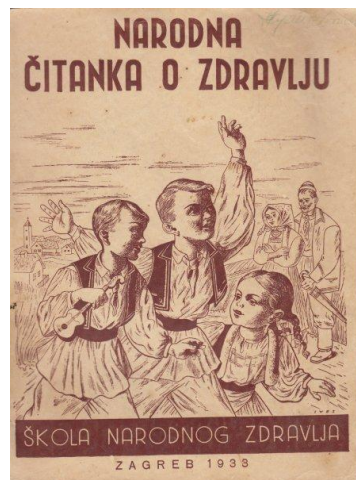
³⁰ Marijana Hameršak, Dubravka Zima, *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam international d.o.o; 2015., str. 184.

³¹ Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

2.2. Dječja ilustracija 20. i 21. stoljeća u Hrvatskoj

Slika 2. Cvijeta Job,
I.B.Mažuranić, *Šuma Striborova*

Slika 3. Vladimir Kirin: *Dječja čitanka o zdravlju*, 1927.

U slikovnicama hrvatskih nakladnika početkom 20. stoljeća prevladavaju njemački ilustratori, no veoma su prisutni i engleski autori poput: Isabel Harrow, Emily Harding, Josephine Harnoncourt, Jessie Currie. Prvi hrvatski ilustrator slikovnica (u suvremenom smislu) za kojeg znamo je Vladimir Kirin sa svojom *Dječjom čitankom o zdravlju* tiskanom u boji, 1927. godine, u nakladi Higijenskoga zavoda a autorica pjesama u knjizi je Ivana Brlić- Mažuranić. Nakladništvo slikovnica doživljava svoj vrhunac u razdoblju između dva svjetska rata. Primjer za to je pedesetak slikovnica s tekstovima novinara Dinka Chudobe, izdanih između 1932. i 1942., najvećim dijelom u nakladama Papirose i Naproze. Hrvatski ilustratori kasno počinju izrađivati slikovnice. Među njima se posebno ističu Vladimir Kirin i Andrija Maurović. Hrvatske slikovnice dugo su oslikavali strani ilustratori. Početkom 20.stoljeća u hrvatskim slikovnicama se pojavljuje secesijski crtež. Slikovnicu *Ljubite životinje* nakladnika Josipa Čaklovića (objavljena prije 1918. godine), karakterizira ilustracija u secesijskoj maniri.

Autori teksta i ilustracije specijalizirani za slikovnice u Hrvatskoj pojavljuju se tek 30-ih godina 20. stoljeća. Do tada su autori slikovnica bili uglavnom učitelji koji su po narudžbi pisali slikovnice.³² Kad se govori o autorstvu teksta ranoga razdoblja, postoji svega nekoliko domaćih autora: Iso Velikanović, Milan Ogrizović, Rikard Katalinić Jeretov, Milka Pogačić, Dinko

³² Štefka Batinić, Berislav Majhut, „Počeci slikovnice u Hrvatskoj“, u *Kakva knjiga je slikovnica: zbornik*, prir. R. Javor, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000., str 23-29.

Chudoba (često je koristio pseudonim D. T. Vragoba), Josip Milaković, Josip Vitanović, Mira Preisler, Vladimir Prebeg i Zlatko Špoljar. 1942. godine se pojavljuje slikovnica, igračka-knjiga *Koliko je sati?* koja na koricama ima kazaljke sata koje se mogu vrtjeti. Hrvatski nakladnici do kraja 19. stoljeća nisu objavljivali slikovnice s obzirom na dob djeteta – bez teksta, nepoderive, no Marija Jambrišak u *Domaćem ognjištu* iz 1900. godine govori o slikovnicama kao igračkama i preporučuje tri slikovnice na hrvatskom jeziku: *Zlatnu knjigu* Jovana Jovanovića Zmaja, *Mali raj* Augusta Harambašića i slikovnicu Milke Pogačić nepoznatog naslova. Početkom 20. stoljeća pojavljuju se prve leporello³³ slikovnice.³⁴

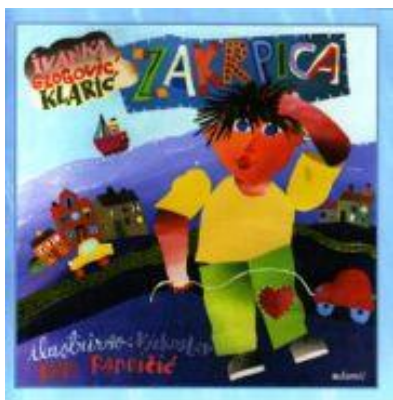
Autorski koncept slikovnice kao i pojam autorstva dječje knjige u punom smislu afirmiraju se tek od 60-ih godina 20. stoljeća. Prva hrvatska nagrada za tekst i ilustraciju dječje knjige “Grigor Vitez” utemeljena je 1967. godine što korespondira sa svjetskim trendovima: Andersenova nagrada dodjeljuje se piscima od 1956., a od 1966. godine i ilustratorima. Nagradu je osnovao Savez društava Naša djeca Hrvatske, nagrada se dodjeljuje svake godine — u dvjema kategorijama, za tekst i za ilustraciju. Prvi dobitnik nagrade za ilustraciju bio je Vilko Selan Gliha, a ostali su nagrađeni Ivica Antolčić, Ivan Vitez, Svjetlan Junaković, Mladen Veža, Joško Marušić, Pika Vončina, Cvijeta Job, Albert Kinert, Edo Kovačević, Danica Rusjan, Zlatko Bourek, Aleksandar Marks, Pavao Štalter, Boris Dogan, Vasko Lipovac, Zvonimir Balog, Vjekoslav Vojo Radoičić, Ivan Lacković Croata, Branka Četković, Nevenka Macolić, Boris Kolar, Radovan Domagoj Devlić, Andrea Peterlik Huseinović, Sanja Rešček, Marsela Hajdinjak Kreč. Neki od tih autora poznatiji su kao slikari, odnosno grafičari, a neki su se isključivo posvetili ilustraciji. Prvi umjetnik koji se javno predstavio kao ilustrator jest Ivan Vitez.³⁵ Iste godine utemeljena je međunarodna izložba ilustracija na Sajmu dječje knjige u Bologni, a 1967. utemeljen je Bijenale ilustracija Bratislava (BIB) – prvi svjetski bijenale ilustracije dječje knjige. Šezdesetih godina 20. stoljeća u Dječjem odjelu Gradske knjižnice u Zagrebu oformljen je Katalog ilustratora. U ilustraciji dječje knjige okušala su se mnoga značajna imena hrvatske likovne umjetnosti: akademski slikari, grafičari, strip crtači, autori crtanog filma, slikari naivci pa se može reći da se kroz ilustraciju dječje knjige zrcalio ukupni likovni život sredine. Najveći broj umjetnika ilustracijom se bavio usput, a samo nekolicina joj se ozbiljno posvetila. Manji broj suvremenih umjetnika prisutan je u hrvatskoj ilustraciji kontinuirano nekoliko desetljeća, što svjedoči o njihovom trajnom interesu za medij knjige. Za te se umjetnike može reći da su ostvarili najviše i

³³ Slikovnice u obliku harmonike, namijenjene najmlađima

³⁴ Ivana Martinović, Ivanka Stričević, *Slikovnica, prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, 2001.

³⁵ Barbara Vujanović, *Priznavanje zabranjenoga medija*, Vijenac 321, Zagreb: Matica Hrvatska, 2006.

kvantitativno. Tako se primjerice 1998. godine navršilo pedeset godina neprekidnog ilustriranja u dječjem listu *Radost* poznatog slikara Mladena Veže.

Slika 4. V.V.Radoičić, I.G.Klarić:
Zakrpica

Slika 5. A.Peterlik Huseinović: *Alisa*

Među danas aktivnim autorima, koje bismo mogli svrstati u mlađu generaciju, valja istaknuti rad Manuele Vladić Maštruko, Andree Peterlik Huseinović, Pike Vončine, Dražena Jerabeka, Milivoja Čerana, Ivana Gregova, Tomislava Tomića, Dubravke Kolanović, Zdenka Bašića, Tomislava Torjanca, Marsele Hajdinjak, Marijane Jelić, Damira Facana-Grdiše, Davida Peroša Bonnota, Svebora Vidmara Margarete Peršić, Marijane Jelić, Damira Facana-Grdiše, Davida Peroša Bonnota, Svebora Vidmara i Margarete Peršić. Navedeni autori posljednja dva desetljeća uspješno sudjeluju na najvećim međunarodnim izložbama ilustracije (Sajmu dječje knjige u Bologni i Bijenalu ilustracija u Bratislavi) te često na njima i osvajaju nagrade. U domovini se također afirmira i prepoznaje stalan porast kvalitetne ilustracije te sve veća pojava mladih umjetnika koji se opredjeljuju za ovu likovnu granu: tako je 2003. godine održan prvi festival *Pazi knjiga!*, 2006. godine održan prvi Hrvatski biennale ilustracije, te 2015. godine u Zagrebu je održan prvi festival ilustracije pod nazivom *36 Mountains*. Pored znamenitih nagrada *Grigor Vitez* (1967.g.) i nagrade *Ivana Brlić Mažuranić* koju je utemeljila Školska knjiga 1971. godine, od 2005. godine dodjeljuje se nagrada *Ovca u kutiji* a od 2008. godine *Lice knjige*, nagrada za grafičko oblikovanje i ilustraciju knjige. Ove nagrade i festivali prvenstveno služe kako bi pokazali trenutni domet hrvatske ilustracije. Zahvaljujući međunarodnoj afirmaciji Svjetlana Junakovića, koji je u raznim državama objavio mnoge uspješne slikovnice, te pojavi velikog broja mladih, kvalitetnih autora unatrag desetak godina, u posljednje se vrijeme sve češće govori o ilustraciji kao području na kojem nastaju značajna ostvarenja. ULUPUH je objavio prvi katalog ilustratora te je na Interliberu organizirao

izložbu mladih autora...“³⁶ Kao predmet ilustracija se na zagrebačkoj Akademiji likovnih umjetnosti uvodi 2004. godine, kada kolegij na Katedri za grafiku uspostavlja Svjetlan Junaković, čime potvrđuje važnost svoje uloge u razvoju suvremene umjetnosti u Hrvatskoj.

Slika 6. Zdenko Bašić: Leptir

Slika 7. Dražen Jerabek: Kjel, Crna labud ptica

Na temelju analize dokumentacije, top-ljestvica Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva³⁷ objavljenih od 2005. do 2009. godine, moguće je istaknuti da su najčitaniji domaći autori tekstova za slikovnice objavljenih u navedenom razdoblju Želimir Hercigonja, Rozalija Ovčar, Sanja Lovrenčić, Kašmir Huseinović, Melita Rundek i Ana Đokić-Pongrašić, a ilustratori Svjetlan Junaković, Manuela Vladić-Maštruko, Pika Vončina, Andrea Petrlik-Huseinović, Ivana Guljašević, Marsela Hajdinjak-Kreč i Dražen Jerabek (neki su ilustratori i tekstopisci).

3. Svjetlan Junaković

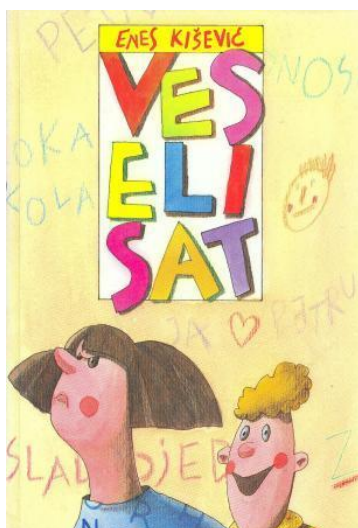
3.1. Ilustratorski opus

Svjetlan Junaković je diplomirao kiparstvo na Accademia di Belle Arti di Brera u Milanu 1981. i od tada se kontinuirano bavi crtežom, ilustracijom i skulpturom. Prvih 25 godina radi kao samostalni umjetnik, a sada i kao izvanredni profesor na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Na milansku akademiju ga je uputio njegov mentor Kosta Angeli Radovani, nakon što je odbijen na zagrebačkoj akademiji. Svoj ilustratorski opus Junaković započinje ilustriranjem priručnika

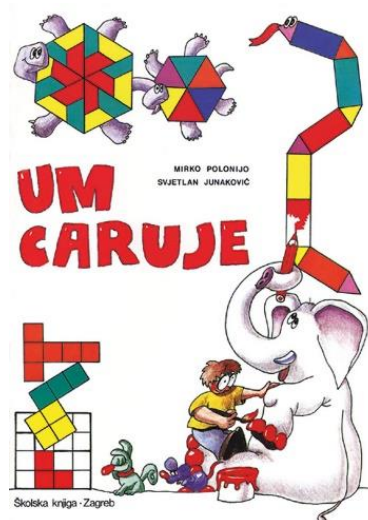
³⁶ Barbara Vujanović, „Počeci slikovnice u Hrvatskoj“, 2000.

³⁷ Hrvatsko knjižničarsko društvo. Komisija za knjižnične usluge za djecu i mladež. URL: http://www.hkdrustvo.hr/hr/strucna_tijela/17/publikacije/ (2011-05-01).

poput *Veselog sata*, Enesa Kiševića, ili *Um caruje*, Mirka Polonija iz 1990. godine. Junaković svoje prve autorske slikovnice objavljuje u Bologni 1993.godine. To su: *Attenti al topo* i *Cera una Volta?*, te *Avanti...ce musica*, sve izdane kod Franco Panini ragazzi. Junakovićeve riječi najbolje svjedoče o tim danima: „Od početka 90-ih sve moje aktivnosti, svake godine, vrtjele su se oko izložbe i sajma u Bologni. Kada je moj rad bio izložen prvi, pa i drugi put na toj najbitnijoj izložbi dječje ilustracije u svijetu, profesionalni mi se život kompletno promijenio, preko Bologne su me nalazili izdavači iz cijelog svijeta. Sada biti u žiriju takve izložbe, za mene je odlična potvrda da je bilo vrijedno uložiti toliki rad i trud u knjige za djecu.“³⁸

Slika 8. S. Junaković, E. Kišević: *Veseli sat*, 1990.

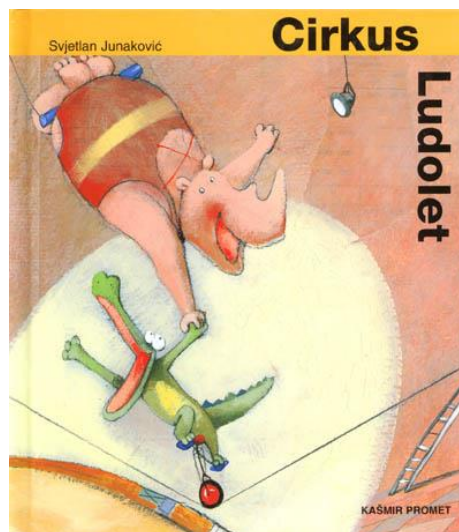
Slika 9. S. Junaković, M. Polonijo: *Um caruje*, 1990.

Junaković u Hrvatskoj ilustrira zbirke pjesama i udžbenike, a paralelno nastavlja graditi međunarodnu karijeru objavljivanjem autorskih slikovnica u Italiji. Njegovo djelovanje narednih godina se širi po čitavome svijetu: objavljuje knjige u Sloveniji, Švicarskoj, Mexicu, Francuskoj i Finskoj.

³⁸ Patricija Kiš, <http://www.jutarnji.hr/kultura/art/svetlan-junakovic-doslo-je-vrijeme-da-otkrijem-svoju-nepoznatu-stranu> (pregledano 20.rujna 2017.)

Slika 10. S. Junaković, L. Paljetak: *Mali veliki svijet*, 2007.

Slika 11. S. Junaković, T. Bilopavlović: *Cirkus Ludolet*, 2002.

Prvu autorsku slikovnicu u Zagrebu objavljuje 2000. godine: *Dome slatki dome* u izdanju ABC naklade. Do tada osvaja mnoge nagrade, kao nagradu „Grigor Vitez“ te Certificate of IBBY HONOUR LIST 1998. za ilustracije. Junaković nastavlja istim tempom objavljivati kako ilustrirane knjige tako i autorske slikovnice diljem svijeta, svoje djelovanje proširuje na Kinu, Japan, Australiju, Španjolsku, Sjevernu i Južnu Ameriku, Koreu, Tursku, Republiku Češku te Bosnu i Hercegovinu. Tijekom godina nižu se razne nagrade i pohvale od kojih treba spomenuti nagradu *Ivana Brlić Mažuranić* 1994, 1998, *Grigor Vitez* 1998, 1999, 2002, te Zlatnu plaketu na BIB-u, Bratislava 1995, 2001. Također je dobitnik nagrada III. svjetskog triennala male keramike, 1990, Zagreb; 22. salona mladih, 1990, Zagreb i Trijenala hrvatskog crteža 2002. Izlagao je pet puta na izložbi dječjih ilustracija u Bologni, dva je puta sudjelovao na Bijenalu u Bratislavi, a ilustracije su mu uvrštene na izložbi *Deset europskih ilustratora* u Japanu. Nominiran je za nagradu Hans Christian Andersen 2010. godine zbog, "prelijepih kompozicija koje su izražajne i osjećajne, a istodobno razigrane, maštovite i evocirajuće", kako su izjavili članovi žirija IBBY-a. U Hrvatskoj je dosada objavio četiri autorske slikovnice koje su predstavljene u narednom poglavlju. Priznanje Junakoviću za njegov doprinos iskazala i Akademija u Sarnedeu (Treviso, Italija) gdje je 2002. godine počeo predavati ilustraciju na internacionalnoj ljetnoj školi. Sa svojom autorskom slikovnicom *Velika knjiga portreta*, sa kojom je već osvojio nagradu *Ovca u kutiji* – nagradu dječjeg žirija festivala *Pazi, knjiga* kojeg organizira Autorska kuća dobio je prvu nagradu za najbolju ilustriranu knjigu u Španjolskoj 2007. godine (nagrada Ministarstva kulture Španjolske). Na Bolonjskom sajmu 2008. godine sa istom knjigom je osvojio prestižnu nagradu Bolognaragazzi. Iza njega su još mnoge nagrade i izložbe, od kojih je značajna izložba pod

nazivom *Strictly commercial*, održana 2006. godine u Klovićevim dvorima te izložba pod nazivom *Radi se o tom da zaustavim konja*, održana 2015. godine u Gliptoteci, HAZU u ZAGREBU. Autor je lutaka i scenografije više puta nagrađivane predstave *Ko je Šlemil šel v Varšavo* Lutkovnoga gledališća iz Maribora, a nagrađivan je i za svoj animirani film *Moj put*. Samostalna izložba *Kabinet čudesa* na 52. Sajmu knjiga u Bologni posvećena je Svjetlanu Junakoviću. Svjetlan Junaković od 2016. godine više ne predaje u Sarmedeu, već se isključivo posvetio studentima zagrebačke Akademije likovnih umjetnosti

3.2. Četiri autorske slikovnice

Autorska slikovnica nastaje kao samostalan stvaralački projekt likovnog umjetnika. Autorski koncept slikovnice, kao i pojam autorstva dječje knjige u potpunosti se afirmiraju tek 60-ih godina 20. stoljeća.³⁹ Prema Diani Zalar svrha je slikovnice pomoći djetetu otkriti svijet i medij pisane riječi; ona razvija spoznajni svijet djeteta, izaziva emocije, razvija govor i bogati fond riječi te zadovoljava potrebu za novim. Pokazuje odnose u ljudskoj okolini, pomaže sposobnosti pamćenja i zapamćivanja logičkih odnosa. Predočuje pojave koje dijete ne susreće, tehnička dostignuća, prometna sredstva. Navikava na uporabu knjige, razvija potrebu za njom, pruža djeci mogućnost da razviju percepciju.⁴⁰ Autorske slikovnice Svjetlana Junakovića razvijaju dječju potrebu za knjigom te pružaju djeci da vide svijet drugačijim očima. U literaturi se navodi da slikovnica može imati sljedeće funkcije: zabavnu, informacijsko-odgojnu, spoznajnu, iskustvenu, estetsku, te govorno-jezičnu funkciju. Zabavna funkcija često je preduvjet za ostvarivanje ostalih. Da bi ostale funkcije mogle biti ispunjene, slikovnica mora djetetu pružiti zabavu.⁴¹ Junakovićeve slikovnice su prvenstveno zabavne, primamljive djeci jer su prepune igre, veselja, zaigranosti. On u svojim autorskim slikovnicama otvara vrata maštovitog svijeta, punog opuštenosti. One izazivaju emocije kako svojim dirljivim ilustracijama, tako i tekстом, svakodnevnim, jednostavnim, svima razumljivim rječnikom, a ponegdje i žargonom tj. dječjim govorom. Junaković koristi kombinirane likovne postupke i tehnike. U ilustracijama u kojima ne dominira linija, boja stvara oblik. „Ja obožavam imenovati i slike i likove koje radim. To mi je važno. Slika bez imena je nepotpuna. Fura me neka priča dok radim, valjda se probudi taj ilustrator u meni.

³⁹ Ranka Javor, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, 2000.

⁴⁰ Diana Zalar, Kovač-Prugovečki, S., Zalar, Z.: *Slikovnica i dijete: kritička i metodička bilježnica*, 2009.

⁴¹ Peter Čačko, „Slikovnica, njezina definicija i funkcije“, 2000.

Svašta me inspirira. Izrežem nekad neki tekst iz novina, neke naslove, ili nađem neki karton koji već ima ispisanu poruku i po tome radim. *Povedi me na mjesec* je također jedan od naslova. Zapravo slika koja ne priča – ni ne zanima me. Do unazad sto godina slike koje ne pričaju priču nisu se ni radile.”⁴² Ovako Junaković objašnjava svoju sklonost ka pisanju unutar ilustracije te dodavanje izrezanih komada novina, poštanskih marki i sličnoga materijala u sam crtež.

Slika 12. Svjetlan Junaković

Junakovićev karakterističan stil prepoznatljiv je u svim njegovim objavljenim knjigama, kako autorskim tako i ostalim slikovnicama kroz sva stvaralačka razdoblja. Ilustracije radi u tehnikama akrila i tempere u kojima često naknadno intervenira grebanjem, crtanjem olovkom, umetanjem komadića novinskog papira te kolažiranjem. Likovi u njegovim ilustracijama su nositelji akcije, najčešće su to životinje, ali i ljudi koji često unutar otvorenog kadra, žureći istrče iz njega, pa tako imamo neobično odrezane likove sa samo gornjim ili donjim dijelom tijela koji kao da su tu slučajno ili ispadaju iz kadra. Nekome nedostaje pola ruke ili noge, ili se savijajući leđa preko dvije stranice ilustracije pokušava nagnuti, te tako dovodi lik u pozu u kojoj bi ga samo dijete moglo tako nacrtati. Likovi u Junakovićevim slikovnicama često lebde ili lete, jer naravno iz dječjeg kuta gledanja to je sasvim prirodno. Sve to pomaže očuvati toliko specifičnu razigranost koja je prepoznatljiva u Junakovićevim ilustracijama. Svijet njegovih ilustracija nadasve je maštovit, razigran i bezbrižan svijet u koji se osim djece i odrasli pozele nakratko izgubiti.

⁴² Stela Jelinčić, *Da mi je biti morski pas*, intervju sa Svjetlanom Junakovićem, www.stelajelincic.com (pregledano 20. siječnja 2018.)

Junaković je do sada objavio dvanaest autorskih slikovnica, a četiri predstavljene autorske slikovnice izabrane su isključivo iz razloga jer su objavljene u Hrvatskoj i dostupne hrvatskim čitateljima, kako u knjižarama tako i u knjižnicama:

Junaković, Svjetlan: *Dome, slatki dome*, Zagreb: ABC naklada, 2000.

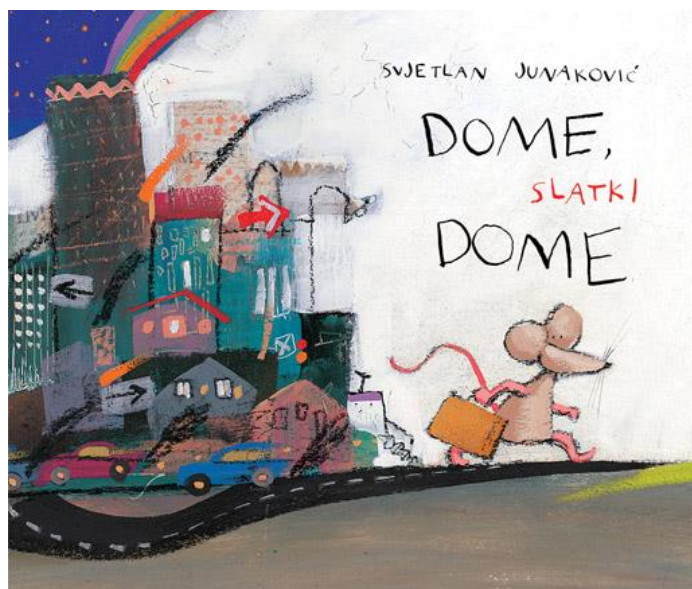
Junaković, Svjetlan: *Velika knjiga portreta*, Algoritam, Zagreb: 2007.

Junaković, Svjetlan: *Ljubav spašava živote*, Zagreb: Algoritam, 2007.

Junaković, Svjetlan: *My way*, Zagreb: Algoritam, 2007.

Dome slatki dome

Dome, slatki dome je kratka i poučna basna o mišu. To je priča o malome mišu koji je odlučio potražiti svoj novi dom, a na svom putovanju susreće različite životinje: sovu, majmuna, slona, devu, krokodila i pticu Lu. Bio je vrlo entuzijastičan i radoznao na putu, ali kada je stigao do zemlje pingvina gdje vlada hladnoća shvatio je koliko mu znači njegov topli i siguran dom.

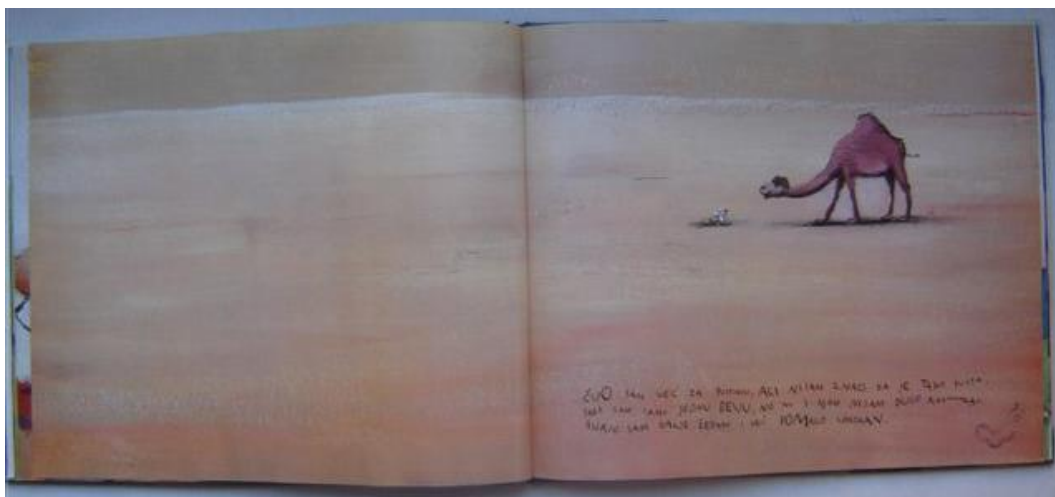
Slika 13. S. Junaković: *Dome, slatki dome*, 2000.

Ova priča potiče djecu na razmišljanje o vlastitom domu i koliko su u njemu sretni. Slikovnica je uvrštena na popis lektire za prvi razred osnovne škole. Svaka ilustracija zauzima dvije stranice u slikovnici, boja ima značajnu ulogu; vodi nas u ambijent i situaciju u kojoj se mišić nalazi, npr.

obje stranice prekriva svijetlo smeđa boja pijeska i bez sumnje smo sigurni da smo u pustinji (slika 23.), zatim ugledamo devu i glavnog lika koji su maleni u toj velikoj pustinji. Tekst je pisan rukom poput dječjeg rukopisa što savršeno odgovara uzrastu djece kojem je slikovnica namijenjena. Tekst je kratak i jasan, te ne zamara čitatelje početnike. Slike su informativne i zabavne. U ilustracijama kroz čitavu slikovnicu vlada sklad koji je određen elementima koji se ponavljaju; velike plohe boje koje nam govore gdje se mišić nalazi. Svijetlo plava nas vodi do ledenog južnog pola, svijetlo smeđa u pustinju, tamno plava u dubine mora, šuma je zelena, a prašuma pršti šarenilom. Na te velike obojane plohe dodane su pripadajuće životinje koje glavni lik upoznaje na svom putovanju. Tekst ponegdje prelazi preko cijele stranice, a negdje je stisnut u ugao, neka slova su veća a neka manja, sve s namjerom djetinje razigranosti i neobaveznosti štiva. Samim time tekst postaje dio ilustracije, kao da je nacrtan. Branka Hlevnjak navodi ovu slikovnicu kao primjer idealne autorske varijante spajanja crtačkog i spisateljskog talenta:“ Simbioza teksta i slike, autorske slikovnice,

Slika 14. S. Junaković: *Dome, slatki dome*, 2000.

Slika 15. S. Junaković: *Dome, slatki dome*, 2000.

„Dome, slatki dome“, idealna autorska varijanta spajanja crtačkog i spisateljskog talenta, dovela je likovnu kritiku krajem devedesetih do usporedbi s umijećem minijaturista, uvođenja čitatelja u ugođaj, pridobivanje suvremenosti, ostvarene kroz stilizaciju i redukciju prostora i kroz svojevrsnu evokaciju drevnog etrušćenskog kiparstva...⁴³

Velika knjiga portreta

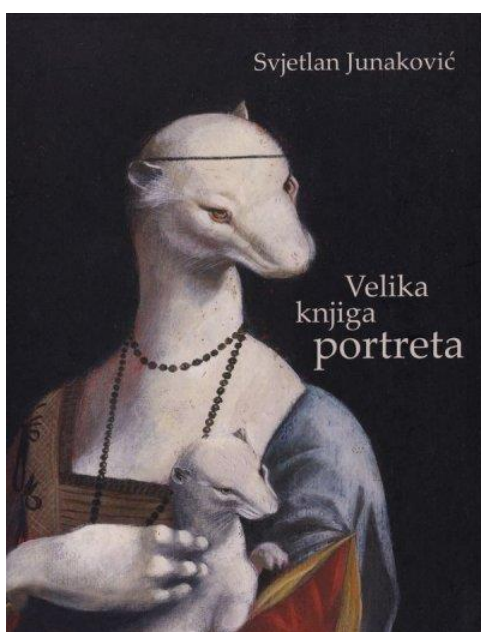

Slika 16. S. Junaković, *Velika knjiga portreta*, 2007.

Velika knjiga portreta prvi put je objavljena u Španjolskoj pod naslovom *Gran libro dos retratos de animais*. Knjiga je bogato ilustrirana, čini ju preko dvadeset velikih portreta. U knjizi su kao predlošci korišteni neki od najpoznatijih svjetskih portreta. Autor ih je kopirao, te na mjesto portretiranih ironično smjestio životinje, stvarajući tako jedinstveno djelo. Umetnuo je pažljivo biran životinjski lik, lik koji izgledom odgovara ljudskom liku na originalnom portretu. Ilustracija u knjizi uglavnom zauzima cijelu stranu, vrlo je monumentalna čak i kada sa radi o manjim formatima. Može se primijetiti da Junaković ne bira samo životinje specifičnog izgleda, već izabrane životinje karakterom odgovaraju ljudskom liku na predlošcima, što on dodatno naglašava

⁴³ Branka Hlevnjak, *Ilustracije Svjetlana Junakovića*, Zagreb: Hrvatsko slovo, 2.4.1999.

i u pripadajućem tekstu. Knjigu karakterizira istančan smisao za humor kako u ilustracijama tako i u tekstu. Tekst na humorističan način daje kratki opis pripadajućoj slici. Tekst sa nazivom slike po portetiranoj životinji: Pingvin, Ovca, Nilski konj, Lav, objašnjava na koji način je došlo do portreta te pruža i kratku analizu. Objašnjava tu i tamo kompoziciju, boje, namjeru slikara ili portetirane životinje. Točno su navedene jedino dimenzije pravih portreta, godina i tehnika u kojoj su rađeni. Između ostalih tu su La Gioconda, Portret Frederica de Montefeltra, Maratova smrt, Čovjek s crvenim turbanom, Durerov Autoportret, Dama s Hermelinom, Rimljanka s lutnjom.

Slika 17. S. Junaković, *Velika knjiga portreta*, 2007.

Slika 18. Leonardo da Vinci, *Dama s hermelinom*, 1489.–1490.

Portreti su uglavnom prikazani na tamnoj pozadini, potpuno vjerne kopije originalnih predložaka. Dama s hermelinom je slavni portret Leonarda da Vincija naslikan uljanim bojama na dasci krajem 15. stoljeća. Prema povjesničarima dama na slici je Cecilia Galerani, ljubavnica vojvode od Milana, Ludovica Sforze, imala je svega 15. godina kada je naslikana. Hermelin u umjetnosti simbolizira čistoću i nevinost. Ovaj portret je značajan u povijesti umjetnosti radi toga što je Leonardo ovdje usavršio metodu sjenčanja poznatu kao sfumato, a koja se može vidjeti na Cecilijinim grudima i vratu. Junaković kopira sliku do najmanjeg detalja, senzualnost i eleganciju dame je vjerno prenio na hermelina. Građa tijela, okret glave u desno, senzualnost pokreta ruke kojom češka hermelina u naručju, odjeća i njene boje, dezeni, sve je vjerno prekopirano. Portet bijelog hermelina se ističe na tamnoj pozadini. O koncepciji „Velike knjige portreta“ Junaković je

rekao: "Često u muzejima, galerijama ili knjigama o umjetnosti nailazimo na kraljeve, grofove, vitezove, udovice, trgovce, ljepotice ili obične ljude kako nas promatraju sa svojih portreta. Ponekad nam se smiješe, ponekad nas odmjeravaju, ponekad su ozbiljni i strogi, ali uvijek s istom željom da ostanu tu - preko slika, prisutni u vječnosti. Dugo se mislilo, da životinje nemaju takvih želja i da se nisu portretirale za sva vremena. No sada znamo da to nije tako. I ova knjiga bi trebala pomoći da se izgube te predrasude i da pokažu svu raznolikost životinja zabilježenih kistom i bojama nekih od najvećih slikara koje poznajemo i to u skoro svim periodima povijesti umjetnosti."⁴⁴

Autor slikovnicu predstavlja kao do tada javnosti nepoznatu zbirku animalističkih portreta, ironično objašnjavajući kako je odabir ovih dvadeset i pet portreta bio dugotrajan i težak, te naglašava važnost tog rada za sveukupnu povijest umjetnosti. Uz svaki portret piše i tekst kroz koji se nastavlja ironičan karakter uvoda. Uz sliku on navodi točnu godinu nastanka originala i portretiranu životinju kroz priču smješta u povijesno umjetnički okvir samoga originala.

„On smatra da slavna djela iz svjetskih riznica povijesti umjetnosti nisu nedodirljiva te stvara prave postmodernističke reinterpretacije. Junaković propituje temu portreta i autoportreta između ostalog, i kroz autoironičan odnos spram vlastite profesije.“⁴⁵

Slika 19. S. Junaković, *Velika knjiga portreta*, 2007.

Slika 20. V. Karas, *Rimljanka s lutnjom*, 1945.-1947.

⁴⁴ Svjetlan Junaković, *Uvod u Velika knjiga portreta*, Zagreb: Algoritam, 2007.

⁴⁵ Nada Beroš, u katalogu izložbe *Radi se o tome, da zaustavim konja*, HAZU, Gliptoteka, 2001. Beroš piše o Junakovićevim autoportretima u skulpturi, ali na isti postupak nailazimo ovdje u vidu portreta.

RIMLJANKA S LUTNJOM

”Dugo vremena vjerovao sam da u Hrvatskoj neću naći portret neke životinje koji bih po kvaliteti i zanimljivosti mogao uvrstiti u svoju *Veliku knjigu portreta*. Međutim, upravo nakon objavljivanja te knjige ugodno sam se iznenadio. Našao sam ovaj vrhunski portret ptice, malo remek-djelo hrvatskog slikarstva 19. stoljeća. Ptica koja sjedi, u raskošnoj haljini, bogatoj koloritom i detaljima, svira lutnju, što samo naglašava njezinu ptičju ljubav prema glazbi i pjesmi. Tamnom podlogom umjetnik je istaknuo njezinu gracioznost. Pojedini stručnjaci stoga tvrde da se radi o nekoj rimskoj ptici, međutim to nije dokazano. I mali kuriozitet: slika je pronađena u dvostrukom dnu jedne stare bonbonijere koja je na poklopcu imala otisnutu manje uspjelu kopiju!”⁴⁶

PILE

Neoklasicističko ulje na platnu Jacques-Louis Davida, jedna od najslavnijih umjetnina o francuskoj revoluciji, prikazuje Jean-Paul Marata, ubijenog vođu jakobinaca. Na mjestu ubijenog Marata Junaković portetira ubijeno pile. Pripadajući teks odiše humorom i ironijom.

PILE

Poginuti u kupaonici nije rijetkost. Poginuti od ruke svoje ljubavnice, još manje. Ali dati se portretirati mrtav u kadi – to je zaista rijetkost! Upravo ta bizarnost teme, kao i izvanredna tehnika slikanja, svrstavaju ovaj portret među najvažnije neoklasicističke slike. Što još reći, osim da je linija između savršenstva i smrti vrlo tanka...

Slika 21. S. Junaković, *Velika knjiga portreta*, 2007.

Slika 22. J. L. David, *Mrtvi Marat*, 1793.

⁴⁶ <https://www.jutarnji.hr/arhiva/karasovu-%E2%80%98rimljanku%E2%80%99-reinterpretirao-sam-za-citatelje-jutarnjeg/3925677/> (pregledano 20.veljače 2018.)

PINGVIN

Talijanski ranorenesansni slikar Piero della Francesca, 1472. godine portretirao je vojvodu Urbina, Federica da Montefeltra. Na tu je sliku studente podsjetio nosorog kojeg je iz profila orisao Junaković, na što je on uzeo tu sliku kao predložak za portret pingvina. Tada je započeo sa portretima životinja koji su kasnije objavljeni kao knjiga.

Slika 23. P. Della Francesca, Portret Federica de Montefeltra, 1472.

Slika 24. S. Junaković, Velika knjiga portreta, 2007.

ŽABE

Slavna slika Rembrandta van Rijna *Sat anatomije dr Nicolaesa Tulpa* iz 1632. godine vjerno je kopirana u kompoziciji i detaljima, radnja je ostala ista, ali glavni likovi u Junakovićevoj interpretaciji su žabe.

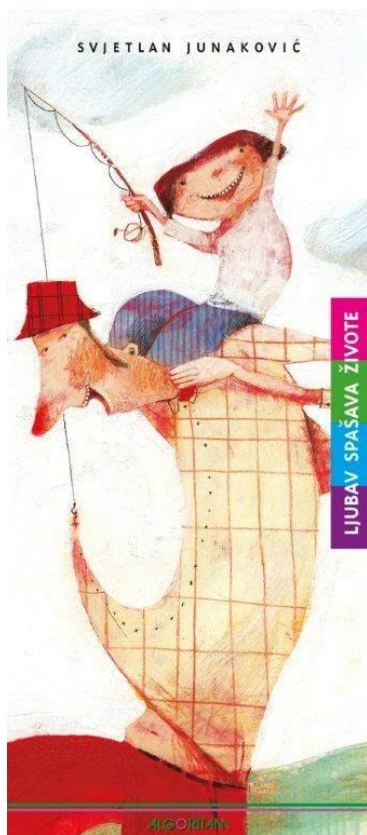

Slika 25. R. Van Rijn, *Sat anatomije dr Nicolaesa Tulpa*, 1632.

Slika 26. S. Junaković, *Velika knjiga portreta*, 2007.

Ljubav spašava živote

Slika 27. S. Junaković, *Ljubav spašava živote*, 2007.

Slika 28. S. Junaković, *Ljubav spašava živote*, 2007.

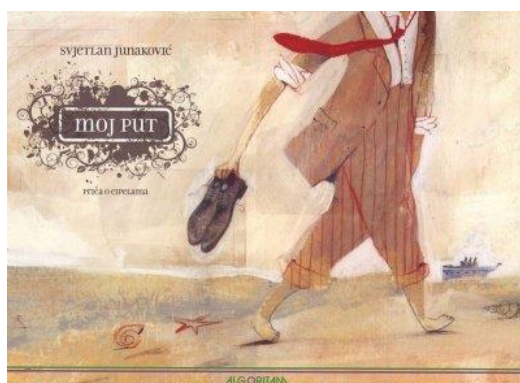
Slikovnica *Ljubav spašava živote*, objavljena je u izdanju Algoritma i uvrštena prema izboru Komisije za knjižnične usluge za djecu i mlade Hrvatskog knjižničarskog društva, među deset najboljih i najkvalitetnijih hrvatskih slikovnica. Slikovnica je osvojila nagradu *Grigor Vitez* za 2007. godinu. Ova autorska slikovnica ima vrlo zanimljiv oblik čime je postignuta interakcija dviju priča što bi se teško postiglo na neki drugi način. Podijeljena je na dva dijela tako da isprva imamo dojam da se radi o dvije slikovnice, međutim radi se o priči ispričanoj na dva različita načina: riječ je o tati koji je poveo malu Elicu na pecanje. Njihov različit doživljaj svih situacija pratimo odvojeno, ali usporedno; u gornjem se dijelu slikovnice odvija Eličina priča, a u donjem tatina. Mi smo promatrači i vrlo nam je jednostavno uvidjeti kako je Eličin pristup životu puno zahvalniji od tatinog što na kraju slikovnice i sam tata zaključuje. Junaković ovom pričom nastoji kod promatrača osvijestiti razlike između dječjeg pogleda na svijet i pogleda odraslih. Ilustracije su

vesele, boje jasne i čiste. Preko osnovne tehnike akrila autor naknadno crta olovkom prikazujući nam detalje poput dezena košulje i hlača, granja drveća, očiju i slično. Boju nanosi u širokim potezima i ostavlja teksturu vidljivom. Tekst ima jednaku ulogu unutar ilustracije kao i prikazani likovi, ako je na desnoj strani prikazan lik oca koji ispunjava cijeli format onda mu protutežu na drugoj strani čini tekst. Najčešće je u Eličinoj knjizi sve naopako, ako je tata prikazan na desnoj ona je na lijevoj strani, ako tatin izraz lica odaje ljutnju, Eličin odaje veselje. Na takav način nam ilustrator govori o kontrastu između svijeta odraslih i djece. Velika ploha neba tj pozadine, oslikana je debelim i širokim potezima i premazima boje, čime uokviruje likove i drveće, sjene, rijeku, životinje. Likovi odnosno predmeti na ilustraciji su oslikani tankim, prozirnim slojem boje na koji je dodana tekstura odnosno dezen očeve košulje, Eličine hlače, ribarska mreža, iscrtanim linijama ili grebanjem po površini. Na nekim mjestima su likovi ocrtni linijom. Rijeka je prikazana tankim premazom plave boje, toliko tankim da se ispod vidi skica olovkom, te na taj način dobivamo dojam vode, prozirnosti i lakoće. Tekstura odjeće: tatine košulje, Eličinih hlača, drveća, riba, životinja, se ne trudi podržati perspektivu, već ju negira, imamo samo teksturu nemarno nabačenu na plohu koja predstavlja košulju, drvo, ribu, hlače, mrežu, šešir. Ploha odnosno format slikovnice je ravnomjerno ispunjen, vlada ravnoteža, tekst čini ravnotežu sa likovima. Najzanimljiviji su prikazani oblaci, koji su toliko nestvarni zahvaljujući načinu na koji su naslikani, nema obruba, nema linije, tanki premaz plave boje kao da ga je autor nehotice izostavio kada je debelim i širokim bijelim namazima bojavao nebo. Perspektiva je prikazana u planovima, otac, Elica i pas su najčešće u prvom planu, drugi plan čini priroda te treći plan sa udaljenim životinjama, drvećem i nebom do kojeg nas vodi vijugava linija rijeke koja ujedno spaja te iste planove. Na nekim mjestima likovi imaju obrisne linije ali ih prekidaju debeli namazi boje okolnih polja. Lica likova nisu detaljno iscrtana, umjesto očiju su točke, umjesto usta linije ili krugovi, ali to samo pojačava ekspresiju lica. Emocije i stanja likova su naglašena i možemo ih savršeno iščitati iz izraza njihovih lica što je primijenjeno i na životinjama. Figura oca prevladava formatom, ističu ga nijanse crvene boje, koja često naglašava izraz njegova lica. Likovi su karikirani, sa prenaplašenim dijelovima tijela (očev nos, Eličina glava) i nepravilnih dimenzija udova. Takav crtež sigurno ulijeva povjerenje najmlađim čitateljima jer je srodan njihovom načinu likovnog izražavanja. Crtež blizak dječjem crtežu. Formatom prevladava velika bijela poha sa istaknutim debelim, širokim potezima koja predstavlja nebo, na toj plohi tu i tamo je naznačen koji oblak nježne svijetloplave boje. U donjem dijelu formata prikazani su likovi (otac, Elica, životinje) sa pripadajućom okolinom (stan, priroda, rijeka, livada). Tekst je pisan crvenom bojom, bojom koja prevladava u čitavoj slikovnici, te tekst time kao da postaje samo jedan od naslikanih detalja

ilustracije. Na posljednjoj stranici autor sam ispisuje tekst, poput parole koja ujedno označava i pouku ove slikovnice: ljubav spašava živote!

Moj put

Priča o cipelama

Slika 29. S. Junaković: *Moj put*, 2007.

Kroz priču o cipelama ova slikovnica nas vodi na putovanje kroz koje pratimo priču o odrastanju jednog dječaka kojemu je otac dao cipelice kako bi mogao kročiti svojim putem, od njegova rođenja pa sve do sazrijevanja kada on te iste cipelice predaje u naslijeđe svome sinu. To životno putovanje prate mnoge prepreke i dakako uspjesi.

Slika 30. S. Junaković: *Moj put*, 2007.

Sam oblik slikovnice pridonosi cjelokupnom dojmu; slikovnica je horizontalno pravokutnog oblika te kad se otvori dobivamo izduženu horizontalnu ilustraciju vrlo pogodnu za prikaz kretanja, što samo po sebi simbolizira put. Tako izdužena ploha pruža osjećaj kretanja, tu se odvija

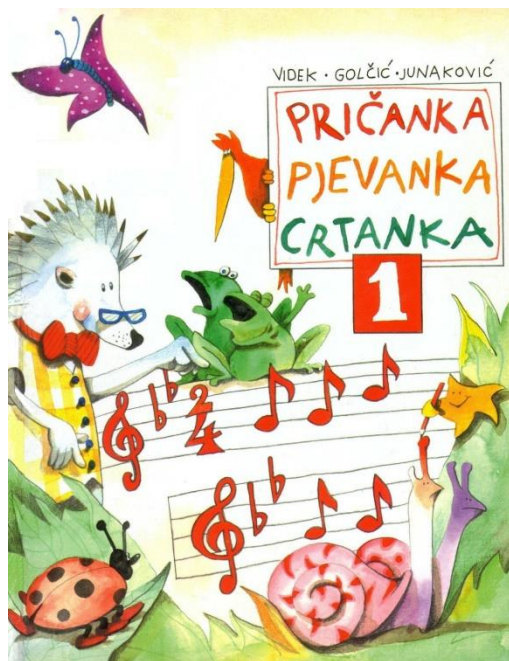
Slika 31. S. Junaković: *Moj put*, 2007.

nekoliko radnji koje pratimo s lijeva na desno. Kod crteža je naglašena linija što asocira na dokumentarnost, poput dokumentiranja tog puta. Tekst je strogo smješten u ugao stranice. Na ilustracijama prevladavaju različite nijanse smeđe boje sa malim ploham crvene, zelene, plave i narančaste u funkciji naglašavanja pojedinih detalja, na koje nam ilustrator na taj način skreće pažnju. U ilustracije su ponegdje implementirane poštanske marke, natpisi iz novina, tj. dijelovi novinskog papira koji u umjetnosti simbolizira prolaznost vremena. Umetnuti su i listovi s geometrijskim i matematičkim nacrtima. Likovi su često toliko veliki da su samo djelomično unutar kadra, gotovo svakom liku nešto nedostaje, neki dio tijela; glava, noge, ruka i slično, što nam govori o njihovoj prolaznosti i nebitnosti unutar same priče. Čak i glavnom liku negdje nedostaje gornji dio tijela kako bi cipele zauzele glavni dio kadra. A ponegdje je format stranice podijeljen linijom na tri dijela poput triptiha kako bi se prikazale tri različite radnje u kontinuiranom vremenskom slijedu. Junaković kombinira tehniku akrila, linijski crtež olovkom te kolažiranje.

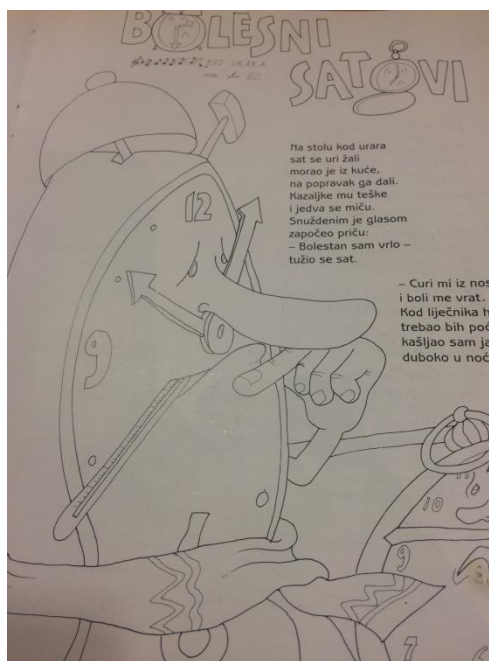
Osim samog crteža koji djeluje kao da je nacrtan rukom djeteta kojemu je namijenjena slikovnica, na to upućuju razne strelice dodane svuda preko crteža, točkice, brojevi, linije i mrlje. Na nekim mjestima pozadina crteža je kockasti papir što svako dijete prepoznaje kao podlogu vlastitih crteža u bilježnicama. Junaković je iste godine snimio kratki animirani film „My Way“ za koji mu je kao predložak poslužila slikovnica. Film „My Way“ je prikazivan na raznim svjetskim festivalima a 2010. godine je osvojio nagradu na Animafest World Festival of Animated Film u Zagrebu.

3.3.Ostale slikovnice

Pričanka, pjevanka, crtanka 1 i 2

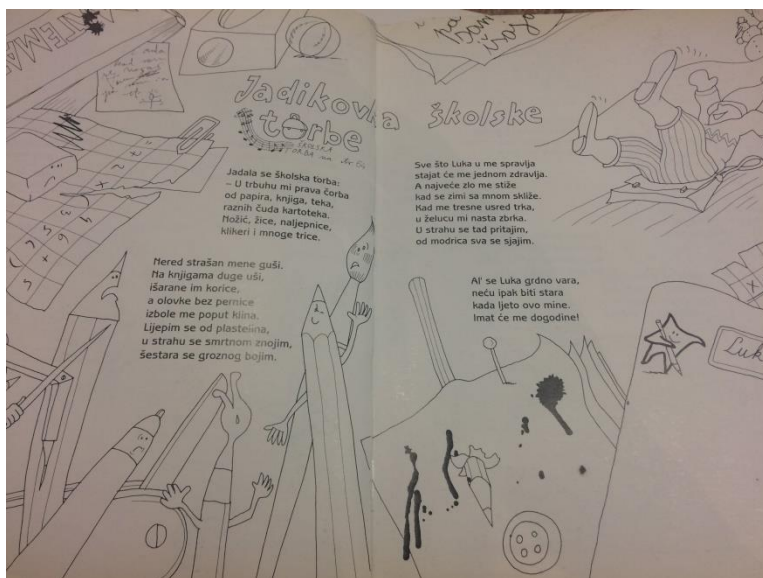
Slika 32. N.Videk, I.Golčić, S. Junaković:
Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Slika 33. N.Videk, I.Golčić, S. Junaković:
Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Knjiga za djecu: *Pričanka, pjevanka, crtanka 1 i 2* su knjige tiskane u izdanju HKD-a sv. Jeronima za mlađu i stariju djecu. Svaka knjiga sadrži po dvadeset pet priča, a svaka je ocrтана, s mogućnošću neposredne dječje likovne intervencije na sam crtež olovkom i bojom. „Knjige sadržajno povezuju tri umjetnosti: tekst, crtež i uglazbljene dječje pjesmice,...Sa sadržajem koji donose ove knjige i u toj trostrukoj korelaciji, kreativnost djeteta doći će do punog izražaja...U svakoj priči ostavljen je prostor (na koji upućuje simpatična zvjezdica) u kojem će dijete do crtati detalj sadržaja iz teksta ili će samo izmaštati likove iz priče.“⁴⁷ Crtež prožima čitav tekst, uokviruje ga, slaže kompozicije i igra se sa njim, prevladava formatom. Linija je meka i zaobljena, lijepo je vidjeti Junakovićev crtež, čiste linije, bez boje, pročišćen, dvodimenzionalan. Crtež je u funkciji bojanke. Ilustracije su vesele, smiješne i razigrane kao i sam tekst, prepune su akcije, oživljenih predmeta i humora.

⁴⁷ Nevenka Videk, Ivan Golčić: *Pričanka, pjevanka, crtanka 1*, HK Sv. Jeronima, 1996., proslav

Slika 34. N.Videk, I.Golčić, S. Junaković: *Pričanka, pjevanka, crtanka* 1, 1996.

Slika 35. N.Videk, I.Golčić, S. Junaković: *Pričanka, pjevanka, crtanka* 1, 1996.

Na zanimljiv način su oblikovane zagonetke koje je autorica postavila na kraju knjige; Ilustrator se igra sa tekstom zagonetke i daje joj novu dimenziju; on uokviruje svaku zagonetku zasebno i dodaje joj crtež. Crtež je započet i nezavršen, crtež predstavlja predmet ili biće koje je ujedno i rješenje zagonetke te na taj način ovaj zadatak postaje iznimno interesantan i zabavan.

Una casa che mi piace

Jedna od nekoliko slikovnica koje je S. Junaković oslikao za izdavača Carthusia Edizioni iz Milana. Autor teksta je Roberto Piumini, tekst poetično govori o kući, kući kao mjestu događaja, mjestu ljubavi, mira i sreće. Interesantan je način na koji je knjiga ilustrirana, uvodi nas u priču kao da virimo na scenu. Na prvoj stranici na lijevo je smješten kazališni zastor, pogled nam se otvara, a na sceni kućica. U slijedećim prizorima iz kuće buja život; kroz prozore izbijaju jabuke, grane drveća, ptice, papirnati zmajevi. Kuća oživljava; na krovu se jede i živi, tekst postaje sporedan, oživljavaju igračke i plišane životinje, svi predmeti i likovi lete, lelujaju, razigrani, bezbrižni i šareni. Sve proizlazi iz kuće, koja na kraju dobiva ruke kojima i sama crta priču. U jednom prizoru, dvije ruke dižu podlogu sa kućom na njoj, poput sklopive trodimenzionalne

slikovnice, kuća se izdiže kao da je izrezana od papira. Na posljednjoj strani zastor se zatvara, priča je ispričana.

Slika 36. R. Piumini, S. Junaković: *Una casa che mi piace*, 2010.

Slika 37. R. Piumini, S. Junaković: *Una casa che mi piace*, 2010.

Dječak velikih očiju

Slika 38. A. Volenik, S. Junaković: *Dječak velikih očiju*, 2012.

Priča Antuna Volenika govori o dječaku koji nema odgovarajuću roditeljsku skrb te živi sa tetom Ljubom i stričekom Perom koje je zavolio poput vlastitih roditelja. Pero i Ljuba žive skromno ali pružaju dječaku ono što mu je potrebno; sigurnost i mir. Pričom prevladava sjetna i tužna

atmosfera, a ilustracije ju prate i produbljuju. Ilustracijama prevladava crvena i siva boja, dok pojednostavljen i pročišćen crtež kod čitatelja potiče emocionalnu prazninu koju dječak nosi u sebi, mjesto koje je trebalo biti ispunjeno ljubavlju njegovih roditelja. Ilustracijom prevladavaju likovi u krupnom planu kojima je naglašen izraz lica koji nam prenosi emocije. Pozadina je prazna, ispunjena samo bojom. Nema isječaka iz novina, citata, dodatnih natuknica olovkom ili bojicom koje nam govore o bogatstvu emocija, teksta i radnje koju na taj način ilustrator inače prikazuje. Nema letećih likova, niti likova koji bježe iz kadra i ispadaju iz slikovnice. Ovdje su likovi stabilni, čvrsto stoje na tlu, teški su i nemaju tendencije ka letenju, prevelika težina svih njihovih briga i problema poput utega ih drži vezanima. Nema razigranosti i zanesenosti. U stvari osnovna karakteristika kojom je ilustrator postigao atmosferu koju autor pronosi tekстом je nedostatak razigranosti i bezbrižnosti.

3.4. Svjetlan Junaković u kontekstu suvremene ilustratorske scene u Hrvatskoj

Na hrvatskoj ilustratorskoj sceni djeluje velik broj autora koji se bavi ilustracijom dječjih časopisa, slikovnica i knjiga. Neki od njih su Ivan Ivica Antolčić, Zvonimir Balog, Niko Barun, Zdenko Bašić, Dilana Bernobić, Damir Brčić, Krešimir Certić-Misch, Smiljana Čoh, Milivoj Čeran, Branka Dubovac, Magda Dulčić, Dušan Gačić, Roland Gambiroža, Ivan Gregov, Petra Grozaj, Ivana Guljašević, Marsela Hajdinjak-Kreč, Katarina Halužan, Andrea Peterlik Huseinović, Marijana Jelić, Dražen Jerabek, Cvijeta Job, Irena Jukić Pranjić, Tomislava Juroš, Ana Kadoić, Estera Keček, Ana Kolega, Biljana Knebl, Dragutin Kovačević, Melita Kraus, Dario Kukić, Dinko Kumanović, Vjera Lalin, Stjepan Lukić, Željka Mezić, Tihana Mikša Perković, Sven Nemet, Branka Nikolić-Nara, Zrinka Ostović, Nenad Pantić, David Peroš Bonnot, Frano Petruša, Kristina Petruša, Matija Pisačić, Zdenka Pozaić, Sanja Pribić, Ivana Prlić-Prle, Dalibor Prstačić, Sanja Rešček, Danijel Srdarev, Kaća Svedružić, Boris Talijančić, Tomislav Torjanac, Svebor Vidmar, Ivana Vidović, Ivana Višošević, Ivan Vitez, Latica Vitez, Manuela Vladić- Maštruko, Đenana Voljevica – Čičić, Pika Vončina, Branko Vujanović, Tomislav Zlatić i Aleksandar Žiljak. Kao što bismo mogli pronaći srodne likovne izraze inozemnih ilustratora, nekoliko hrvatskih ilustratora njeguje likovni izraz srodan Junakovićevom izrazu: Dilana Bernobić, Smiljana Čoh, Sanja Rešček, Danijel Srdarev, Kaća Svedružić, Tomislav Zlatić. Karakteristike koje ih povezuju sa Junakovićem su primarni impulsi, sloboda likova, svijetla paleta boja, zaustavljene kretnje, citatnost, „krive“ perspektive, labilne ravnoteže, likovi koji lebde, trče ili bježe, kombinacija akrila i tempera te

crtanja i kolažiranja, karakteristična atmosfera, veselje i zaigranost. Interesantna je poveznica koju kritičarka Iva Koerbler u „Vijencu“ pronalazi u izrazu Junakovića i umjetnika Saše Šekoranje pod zajedničkim nazivom dječackog opusa obojice umjetnika.⁴⁸ Na što Koraljka Jurčec Kos u predgovoru kataloga izložbe u Klovničevim dvorima 2007. godine postavlja pitanje i daje odgovor: „Je li irealni konstruirani prostor u kojem likovi lebde, izmiču okviru, nužno kadriran dječjim kutom gledanja? Naravno da nije! Crtana i slikana priča samo problematizira gledanje, ali se ne oslanja na dob promatrača.“⁴⁹ Koraljka Jurčec Kos također u predgovoru ističe vezu između Slavka Kopača i Junakovića, pronalazeći više zajedničkih karakteristika unutar njihova stvaralaštva, pripisuje im „istu likovnu sintaksu crteža...“, kao zajedničko obilježje obojice umjetnika navodi „...emotivni naboj oko lirskih ideograma svakodnevnih situacija, preobraženih u specifičan umjetnički jezik...“ koji je Jean Dubuffet primijetio kod Slavka Kopača 1982. godine. Nadalje smatra da Junakovićev svaki pojedini rad odiše opčinjenošću enformelom.⁵⁰ Sam ilustrator navodi utjecaje Zagrebačke škole crtanog filma na svoje stvaranje, te radove likovne grupe Biafra na čiju ga je izložbu otac odveo kao dijete.

Dilana Bernobić

Slika 39. D. Bernobić, ilustracija

Slika 40. D. Bernobić, ilustracija

Dilana Bernobić je rođena 1976. godine te diplomirala na Filozofskom fakultetu 1998. god. 2003. godine je završila “Autorsku školu slikanja” u klasi prof. Dine Trtovca i školu ilustracije “Stjepan

⁴⁸ Iva Koerbler: *Nesputani lažnom ozbiljnošću*, „Vijenac“, Zagreb, br. 187., 03.05.2001.

⁴⁹ Koraljka Jurčec Kos, predgovor, u *katalogu izložbe Strictly commercial*, Muzejsko galerijski centar Klovničevi dvori, Zagreb, 2006.

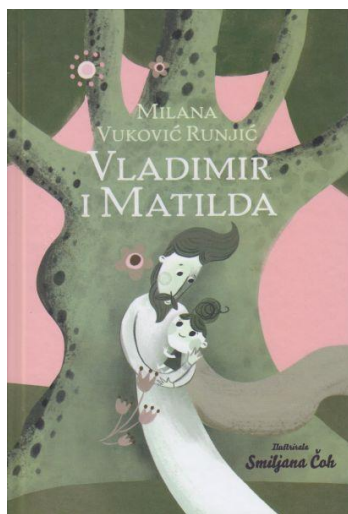
⁴⁹ Isto

Zavrel” u Sermedeu u Italiji. Autor je slikovnice *Kad odrastem bit ću....* Napisala i ilustrirala slikovnicu *Kako je sreća pronasla Liju*. Ilustrira časopise za djecu (*Zvrk*, *Tintilinić*, *Sunčica*, *Modra Lasta*) Sudjelovala je kao gost-ilustrator na salonu knjiga *Salon du livre de Colmar* Francuska, 2004. godine te na međunarodnoj izložbi *Le immagini della fantasia XXI* Mostra, Italia. Izlagala je na izložbama *Izložba mladih ilustratora* 2004.god. te u skupini izlagača -35 2005.godine u Zagrebu. Svojim ilustracijama želi poticati slobodan duh djeteta, maštu, izražavanje emocija, te prikazati svijet što autentičniji dječjim očima, svijet u kojem ne postoje granice. Vodi radionice sa darovitom djecom. Članica je ULUPUH-a od 2006. godine. U nekim radovima Dilane Bernobić nailazimo na preuveličavanje nekih dijelova tijela te na lebdenje likova unutar formata, nepoštivanje veličina i odnosa između ljudi, životinja, građevina ili predmeta, te plošan i linijski prikaz. Zatim su tu naglašene ekspresije lica, iscrtane dječjim rukopisom. Ovo su značajke kojima stvara karakterističnu atmosferu i koje ju povezuju sa likovnim izrazom Svjetlana Junakovića.

Slika 41. A. Đokić, D. Bernobić: *Trči, Giza! Trči!*, 2009.

Smiljana Čoh

Slika 42. M. Vuković Runjić,
S. Čoh: *Vladimir i Matilda*,
2016.

Slika 43. S. Čoh, ilustracija

Smiljana Čoh je rođena 1981. godine u Varaždinu. Diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 2004. godine na Odsjeku za animirani film i nove medije. Ilustrirala je nekoliko knjiga za djecu.

Članica je ULUPUH-a od 2006. godine. Autorica je brojnih animiranih filmova te ilustracija za časopise i knjige. Ilustrirala je za časopise *Zvrk*, *Tintilinić* i *Smib*. Smiljana kombinira tradicionalne i digitalne ilustratorske tehnike, često inkorporira različite materijale i teksture radi postizanja bogatijih ilustracija. Njezin rad karakterizira isticanje detalja, uzoraka te kolažiranje i to su upravo karakteristike koje ju povezuju sa radom Svjetlana Junakovića. Primjena krivih perspektiva, kombiniranje različitih tehnika te nanošenje linijskog crteža preko akrilne tehnike radi teksture prikazanoga ili u svrhu obrubljiivanja. Često u ilustracijama koje radi tradicionalnim tehnikama koristi dječji crtež kao vlastiti izraz, što Junaković provodi u većini svojih ilustracija.

Slika 44. S. Čoh, ilustracija

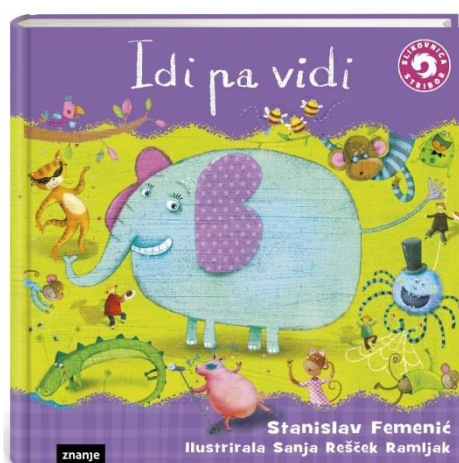
Sanja Rešček

Slika 45. S. Rešček, ilustracija

Slika 46. S. Rešček, ilustracija

Slika 47. S. Femenić, S. Rešček, Idi pa vidi, 2014.

Slika 48. L. Paljetak, S. Rešček: Maštoglavice, 2015.

Sanja Rešček je diplomirala na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu 2001. godine. Dobitnica je Rektorove nagrade, nagrade *Grigor Vitez* za 2003. godinu, nagrade publike na *Interliberu* 2004. godine i nagrade *Welcome* koju dodjeljuje ULUPUH. Ilustrirala je preko dvadeset slikovnica. Živi i radi u Zagrebu. Ilustraciju Sanje Rešček karakterizira određena bajkovita, vesela atmosfera koju postiže svijetlom paletom boja, zaustavljenim kretnjama likova, zaigranošću i slobodom likova odnosno predmeta unutar formata. Likovi i predmeti lebde, lete i vise kao primjer slona koji lebdi nebom zahvaljujući tri balona koja drži u ruci (slika 53.). Često kombinira različite tehnike, igra se linijom preko akrila, umeće novinske tekstove koji se naziru ispod sloja boje jednako kao i Junaković. Ilustratorica karikira i pojednostavljuje likove, te često prenaglašava pojedine fizičke karakteristike lika te se na taj način približava dječjem crtačkom izrazu.

Danijel Srdarev

Slika 49. D. Bešan, D. Srdarev: *Dječak od papira*

Slika 50. D. Bešan, D. Srdarev: *Dječak od papira*

Slika 51. D. Bešan, D. Srdarev: *Dječak od papira*

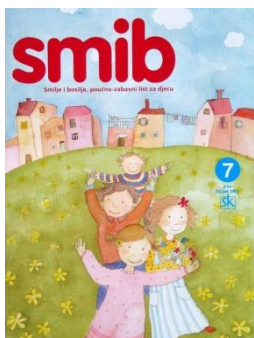

Slika 52. D. Bešan, D. Srdarev: *Dječak od papira*

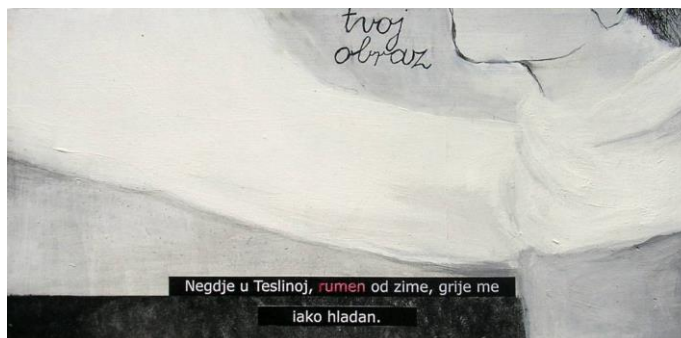
Danijel Srdarev rođen je 1981. godine u Šibeniku. Godine 2001. upisuje Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, fenomen crteža proučava u klasi prof. Nives Kavurić - Kurtović. Apsolvent je u klasi profesora Zlatka Kesera. Bavi se slikarstvom, grafikom i kiparstvom, a od 2001. godine kontinuirano se bavi ilustracijom. 2004. godine počašćen je pozivom JBBY - a (Japanese Board on Books for Young People) za sudjelovanje na četiri izložbe u Japanu. Srdarev je odabran na 19. Bijenalu ilustracije u Bratislavi u konkurenciji autora iz cijelog svijeta kao jedini autor iz Hrvatske. Do sada su mu objavljene četiri ilustrirane knjige za djecu, te ilustracije u udžbenicima i časopisima. Dobitnik je plakete *Mali Princ* na izložbi "Andersen bajkoviti". Član je ULUPUH-a i likovne udruge "More" u Vodicama. Sudjelovao je u brojnim projektima i radionicama.

Srdarev u ilustraciji dječje knjige dijeli neke zajedničke karakteristike sa Junakovićem, što možemo vidjeti na primjeru Srdareve ilustracije slikovnice za djecu *Dječak od papira*, autorice Dubravke Bešan. Iako je atmosfera drugačija od atmosfere u Junakovićevim ilustracijama, boje su teške i tamne, zajedničko im je kolažiranje i crtež te kombiniranje različitih tehnika. Kod stilizacije lika i predmeta tj prikazanih objekata ide korak dalje od Junakovića te ih maksimalno pojednostavljuje. Ilustracije karakterizira umetanje novinskog papira, „šaranje“ olovkom preko njega, nemarno iscrtavanje obruba likova i predmeta. Naslov knjige kao i imena autora i autorice su kao i kod Junakovićevih knjiga ispisani rukom čime se približavaju najmlađoj populaciji.

Kaća Svedružić

Slika 53. Kaća Svedružić, ilustracija

Slika 54. Kaća Svedružić, ilustracija

Kaća Svedružić rođena je 1973. godine u Splitu. Nakon završene gimnazije, upisuje se na Umjetničku akademiju Sveučilišta u Splitu, smjer likovna kultura, gdje diplomira 1999. godine. Bavi se ilustracijom i slikarstvom. Ilustrirala je nekoliko slikovnica i romana za djecu. Izlagala je na brojnim skupnim i samostalnim izložbama. Od 2007. godine radi kao profesor stručnih predmeta u Školi likovnih umjetnosti u Splitu.

Kaća Svedružić u nekim ilustriranim knjigama pokazuje bliskost načinu ilustracije Svjetlana Junakovića, stilizacijom likova i njihovih lica naglašava emociju i ekspresiju, koristi kombinirane tehnike, te često umeće tekst koji daje novi smisao samoj ilustraciji.

Slika 55. T. Bakran, K. Svedružić, Dječak, čudesni rogač i tajanstveni kovčeg, 2015.

Tomislav Zlatić

Slika 56. T. Zlatić, ilustracija

Slika 57. T. Zlatić, ilustracija

Tomislav Zlatić diplomirao je slikarstvo 2002. godine na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi prof. Igora Rončevića. Profesionalno se bavi ilustracijom od 1997. godine. Jedan je od osnivača umjetničke organizacije *Autorska kuća*. Sudjelovao je na Biennalu ilustracija B.I.B. u Bratislavi. Dobitnik je nagrade za ilustraciju Grigor Vitez 2006. godine, za ilustracije u knjizi *Esperel - grad malih čuda* Sanje Lovrenčić (Školska knjiga).⁵¹

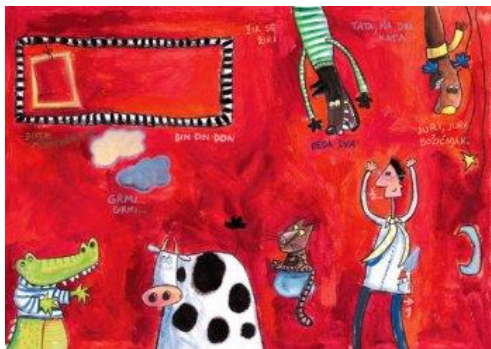
Živi i radi u Zagrebu. Likovni izraz Tomislava Zlatića karakterizira korištenje crteža, različitih slikarskih tehnika, tempere, akrila, akvarela, olovke i kompjutorskih intervencija. Pojednostavljuje crtež te karikira pojedine elemente, koristi tehniku kolažiranja i rado umeće u svoje ilustracije isječke novinskog papira. Karakterističan osjećaj za humor i šalu je samo još jedna karakteristika koja ga povezuje sa stvaralaštvom Svjetlana Junakovića.

Slika 58. T. Zlatić, ilustracija

⁵¹ <http://www.ulupuh.hr/hr/straniceclanova.asp?idsekcije=16&idclana=737>

Ivana Guljašević

Slika 59. I. Guljašević, *Čarapojedac*, 2007.

Slika 60. I. Guljašević, ilustracija

Ivana Guljašević diplomirala je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Napisala je i ilustrirala tri slikovnice: *Kako je krokodil Marko pronašao svoj dom* (nagrada *Ovca u kutiji*), *Čarapojedac* (dvije nagrade *Ovca u kutiji* od stručnog i dječjeg žirija, pohvala nagrade *Grigor Vitez* i pohvala nagrade *Lice knjige*) i *Malo kraljevstvo*, te zbirku priča *Zoo novosti*. Bavi se ilustracijom, animiranim filmom i pisanjem. Ilustrirala je pedesetak knjiga i slikovnica. Autor je dvadeset autorskih animiranih filmova. Ilustrator je i animator animiranog serijala *Danica* u produkciji HRT-a i prikazuje se širom svijeta. Piše i crta stripove za koje je i nagrađivana. Objavljivala je strip serijal *Prijatelji* u *Kloksu*, *Mačak Cici* u *Zvrku*, *Jane Smith* i *Mali medo* u *Frizbiju*. Autor je strip serijala *Luka* koji se objavljuje u dječjem časopisu *Radost*. U ilustracijama Ivane Guljašević nailazimo na zaustavljene kretnje likova, krive perspektive, prenaplašenost pojedinih dijelova tijela likova koje prikazuje te ih na taj način karikira i daje im određene osobine. Većina njenih ilustracija su plošne i dvodimenzionalne što naglašava linijama kojima obrubljuje likove. Sve su ovo dodirne točke sa ilustracijom Svjetlana Junakovića.

Slika 61. I. Guljašević, ilustracija

3.5. Zaključak

Kroz diplomski rad ilustrator Svjetlan Junaković predstavljen je kao vrlo plodan autor, čije se slikovnice izdaju u mnogim zemljama. Junaković je svoje djelovanje započeo u Italiji, proširio po čitavom svijetu, podučavao nove naraštaje i nastavlja izdavati u Kini. On ne samo da prati trendove već ih i stvara, poetikom dječjeg crteža približio se najmlađim naraštajima i osvojio tržište slikovnica koje nezaustavljivo raste. On stvara veselu i karakterističnu atmosferu, razigranu, otvorenu, privlačnu i odraslima. Koraljka Jurčec Kos u predgovoru kataloga izložbe *Strictly comercial* održane u Klovićevim dvorima u Zagrebu, 2006. godine navodi: ...slikarski pristup u otvorenim kadrovima, dopunjen kolažima i dopisanim komentarima, likovni minimalizam i nepatvoreno poštenje usmjereno recipijentu, najveća su sinergijska i sinestezijska dostignuća ovog autora koji još nije dočekao pravu likovnu kritiku.⁵²

4. Životopis

4.1. Biografija

Slika 62. Svjetlan Junaković u ateljeu

⁵² Koraljka Jurčec Kos, predgovor, u katalogu izložbe *Strictly comercial*, Muzejsko galerijski centar Klovićevi dvori, Zagreb, 2006.

Svjetlan Junaković rođen je 23. siječnja 1961. u Zagrebu. Diplomirao je kiparstvo 1985. g. u Milanu (Accademia di Belle Arti di Brera). Od tada se kontinuirano bavi crtežom, ilustracijom i skulpturom. Prvih 25 godina bio je samostalni umjetnik, a sada je izvanredni profesor na Akademiji likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Autor je brojnih autorskih slikovnica u dvadesetak svjetskih zemalja. U Hrvatskoj je surađivao s gotovo svim izdavačima. Suraduje s brojnim izdavačkim kućama u svijetu, a u Italiji se uz ilustriranje bavi se i pedagoškim radom. Junaković je predavao ilustraciju na internacionalnoj ljetnoj školi u Sarmedeu (TV) od 2002.-2016. godine, uz brojna predavanja u Rimu (Museo nazionale delle arti e mestieri popolari), Veroni (Galleria d'arte moderna), Padovi, Monzi, Vicenzi, Mexico Cityju, Lisabonu, te na internacionalnoj školi ilustracije u Valladolidu u Španjolskoj i na sveučilištima u Padovi i icon masteru u Madridu. Uz ilustraciju bavi se slikarstvom i kiparstvom, posebno crtežom. Radi kao slikar, kipar, grafički dizajner, ilustrator i pisac priča za djecu. Pet puta je sudjelovao na svjetskoj izložbi dječjih ilustracija u Bologni. Dva puta je sudjelovao na Bijenalu u Bratislavi. Za knjigu *Velika knjiga autoportreta* nagrađen je nagradom Bologna Ragazzi Award u Bologni 2008. te za najbolju knjigu u Španjolskoj 2007. i u Italiji 2008. godine. Dva je puta kao hrvatski predstavnik bio nominiran za nagradu Hans Cristian Andersen, i osvojio Levstik nagradu 2009. godine.. Autor je lutaka i scenografije više puta nagrađivane predstave *Ko je Šlemil šel v Varšavo*, Lutkovnog gledališća u Mariboru. Junakovićev animirani film *Moj put*, u produkciji Bold studija iz Zagreba, proglašen je za najbolji film na Hrvatskom festivalu animiranog filma 2010. godine. *Moj put* sudjeluje na stotinjak festivala diljem svijeta. Ilustracije su mu uvrštene na izložbu «Deset europskih ilustratora» u Japanu. Dobitnik je najveće godišnje hrvatske državne nagrade za kulturu, nagrade Vladimir Nazor (za izložbu skulpture u Gliptoteci HAZU-a u Zagrebu 2015.). Od 2016. godine ekskluzivno suraduje i izdaje knjige za The Magic Elephant Books iz Guilina u Kini.⁵³

4.2. Samostalne izložbe

1988. Galerie Scorpion, Munchen

1990. studio Galerije Forum, Zagreb

1991. Galerie Meneghello, Munchen

⁵³ Andrea Peterlik Huseinović, <https://www.book-and-more.eu/OdabranaKnjiga.aspx?Id=208> (pregledano 20.prosinca 2017.)

1992. Galerija CEKAO, Zagreb
1994. Galerie Meneghello, Munchen
1996. Galleria Montrasio Arte, Monza
1996. Casa di Rigoletto, Mantova
1998. Razstavní salon Rotovž, Maribor
1999. Galleria Palmieri, Busto Arsizio
2000. Csopor – Horda Galeria, Pecs
2000. Galerija Sv. Krševana, Šibenik
2001. Doraart, Varaždin
2001. Galerija EE, Zagreb
2001. Aktiv Art Galeria, Szentendre (Budapest)
2002. Biblioteca civica, Lissone (Milano)
2003. Fantasia – Sala Odisseo, Bari
2004. Galerija ZILIK, Karlovac
2005. Bosanski kulturni centar, Tuzla
2007. Auditorio Municipak a. Cabrita, Barreiro, Portugal.
2007. Galerija Klovićevi dvori, Zagreb.
.2015.Gliptoteka HAZU, Zagreb

4.3. Nagrade

1990. 3. Svjetski trijenale male keramike, Zagreb
1990. 22. Salon mladih, Zagreb
1993. Nagrada „Ivana Brlić-Mažuranić“ za ilustracije
1997. Nagrada „Grigor Vitez“ za ilustracije
1997. Nagrada „Ivana Brlić-Mažuranić“ za ilustracije
1998. Certificate of IBBY HONOUR LIST 1998 za ilustracije
1998. Nagrada „Grigor Vitez“
2001. Plaque BIB 2001- XVIII Biennial of Illustrations Bratislava

2002. 3. Hrvatski trijenale crteža, Zagreb

2002. Nagrada „Grigor Vitez“

2003. Posebno priznanje „Zlatna ptica“ Nagrade „Grigor Vitez“

2004. Oita Biennale, Japan – Treća nagrada

2005. Premio FNLU, Brazil – Nagrada „Gianni Rodari“ za najbolju knjigu-igračku

2006. Grand Prix – Prvi hrvatski biennale ilustracije, Galerija Klovićevi dvori, zagreb

2006. Nagrada „Kiklop“ za najbolju dječju knjigu, Sa(nj)am knjige u Istri,Pula

2006. Prva Nagrada na natječaju „I viaggi di Corrado Alvaro“, za ilustraciju, Reggio Calabria, Italija

2009. In 2009 he won the Levstik Award for his illustrations in *100 + 1 uganka* (100 + 1 Riddles)

2015. Nagrada Vladimir Nazor

4.4. Objavljene knjige

Ilić-Dreven, Josip: *Najljepše kartaške igre*, knjiga 1, front cover, Zagreb: Novinarsko-nakladnička organizacija s p.o., 1985.

Ilić-Dreven, Josip: *Najljepše kartaške igre*, knjiga 2, front cover, Zagreb: Novinarsko-nakladnička organizacija s p.o., 1986.

Jereb, B., Teodorović, and associates: *Gastroenterology*, part one, Zagreb: Školska knjiga, 1987.

Čimbur, Pero: *Stjegonoša među zastavama*, Zagreb: Školska knjiga, 1989.

Živković, Roko and associates: *Šećerna bolest*, Zagreb: Školska knjiga, 1990.

Kišević, Enes: *Veseli sat*, Čakovec: TIZ Zrinski, 1990.

Grofenuer, Niko: *Malena koja dolazi*, Zagreb: Školska knjiga, 1990.

Polonijo, Mirko: *Um caruje*, Zagreb: Školska knjiga, 1990.

Čudina-obradović, Mira: *To sam ja*, Zagreb: Školska knjiga, 1990.

Kovačević, Melita: *Zvrk*, Zagreb: Školska knjiga, 1990.

Srića, Velimir: *Upravljanje kreativnošću*, Zagreb: Školska knjiga, 1992.

Kušec, Mladen: *Mama, tata i ja*, Zagreb: Alfa, 1993.

Bukša, Juraj: *Brzonogi, oštrorogi i još mnogi*, Zagreb: Školska knjiga, 1993.

Stošić, Olga: *Kućni ljubimci za male radoznalce*, Zagreb: Školska knjiga, 1993.

Junaković, Svjetlan: *Attenti al topo*, Bologna: Franco Panini ragazzi, 1993.

- Junaković, Svjetlan: *Cera una volta?*, Bologna: Franco Pannini ragazzi, 1993.
- Junaković, Svjetlan: *Avanti...ce musica*, Bologna: Franco Pannini ragazzi, 1993.
- Baudelaire, Charles: *Cvjetovi zla*, Zagreb: Konzor, 1994.
- Lovrenčić, Sanja: *Esperel grad malih čuda*, Zagreb: Biblioteka Stribor, Znanje, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Apri la porta...*, Modena: Franco Pannini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Ogni giorno e un giorno...*, Modena: Franco Pannini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e il giardino*, Modena: Franco Panini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e il mare*, Modena, Franco Panini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e il volo*, Modena, Franco Panini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e il l'albero di Natale*, Modena: Franco Panini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e il salto con l'asta*, Modena: Franco Panini ragazzi, 1994.
- Junaković, Svjetlan: *Fan e l'automobile*, modena: Franco Panini ragazzi, 1994.
- Whitman, Walt: *Vlati trave*, Zagreb: Konzor, 1995.
- Šimić, Antun Branko: *Opomena, izabrane pjesme*, izabrao Vinko Brešić, Zagreb: Konzor, 1995.
- Cvenić, Josip: *Udžbenik priča*, zagreb: Slon, 1995.
- Krajačić-Beutz, Mira: *Čarolija ljepote, čarolija dobrote*, Zagreb: Školska knjiga, 1995.
- Dakić, Branimir: *Matematički panoptikum*, Zagreb: Školska knjiga, 1995.
- Voglar, Mira: *Palček, miška in dva slona*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1995.
- Sšeed, Toby: *O gumbu, ki je plezal*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1995.
- Grimm, Jacob i Wilhelm: *Volk in sedem kozličkov*, Zbirka Grimmove pravljice, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1996.
- Videk, Nevenka, Golčić, Ivan, Junaković, Svjetlan: *Pričanka, pjevanka, crtanka 1*, Zagreb: HKD sv. Jeronima (sv. Đirila i Metoda), 1996.
- Videk, Nevenka, Golčić, Ivan, Junaković, Svjetlan: *Pričanka, pjevanka, crtanka 2*, Zagreb, HKD sv. Jeronima (sv. Đirila i Metoda), 1996.
- Antologija pjesništva engleskog romantizma*, izabrao i preveo Luko Paljetak, Zagreb: Konzor, 1996.
- Firs-Medić, Kruna: *Čungalungac i još svašta*, Osijek: Matica hrvatska Osijek, 1996.
- Babić, Matko, Čudina-Obradović, Mira: *Istine oko nas, kako mjeriti duljine*, Zagreb, Školska knjiga, 1996.
- Čudina-Obradović, Mira: *Medo jede jagode*, Zagreb, Školska knjiga, 1996.
- Maleš, Dubravka, Stričević, Ivanka: *Najljepše je biti dijete, dječja prava*, Zagreb, Tipex, 1996.

- Ezop, *Izabrane basne*, Zagreb: Profil International d.o.o., 1996.
- Štampe-Žmavc, Bina: *Bajka o svetlobi*, Slovenija: EPTA Založba najlepših slikanic, 1997.
- Štampe-Žmavc, Bina: *Bajka o svjetlosti*, EPTA Najljepše slikovnice svijeta 1997.
- Grimm, Jacob i Wilhelm: *Bremenski mestni godci*, Zbirka Grimmове pravljice, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1997.
- Grimm, Jacob i Wilhelm: *Janko in Metka*, Zbirka Grimmове pravljice, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1997.
- Peroci, Ela: *Hišica iz kock*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997.
- Dedić, Arsen: *Stihovi*, Zagreb, Konzor, 1997.
- Polić, Kamov, Janko: *Pobunjeni pjesnik*, izabrao i uredio Cvjetko Milanja, Zagreb: Konzor, 1997.
- Ezop, Andrejevič Krilov, Ivan: de la Fontaine, Jean, Brlić Mažuranić, Ivana: *Izabrane basne*, Zagreb: ABC naklada, 1997.
- Jesenjin, Sergej: *Pjesme*, Zagreb, Konzor, 1997.
- Iveljić, Nada: *Tihi stanovnici pročelja*, Zagreb: Tipex d.o.o, 1997.
- Vitez, Grigor: *Otvori prozor proljeću*, uredila Jasminka Salomon, Zagreb: ABC naklada, 1998.
- Sergejević Puškin, Aleksandar: *Bajka o ribaru i ribici*, Zagreb: ABC naklada, 1998.
- Grimm, Jacob i Wilhelm: *Izabrane bajke*, Zagreb. ABC naklada, 1998.
- Brlić Mažuranić, Ivana: *Priče iz davnine*, priredila Kata Lučić, Zagreb: ABC naklada, 1998.
- Grimm, Jacob i Wilhelm: *Mizica, pogri se*, Zbirka Grimmове pravljice, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1998.
- Štampe-Žmavc, Bina: *Pismonoša Hubert*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 1998.
- Štampe-Žmavc, Bina: *Mačak Mucko*, EPTA Najljepše slikovnice svijeta 1998.
- Andersen, Hans Christian: *Izabrane bajke*, Zagreb: ABC naklada 1999.
- Šenoa, August: *Budi svoj*, pjesme i povijesne priče, izabrala Ankica Šunjić, zagreb: Nart-trgovina, 1999.
- Junaković, Svjetlan: *Punkte, Streifen & Co/ Wie sich Tiere kleiden*, Zürich: Bohem Press, 1999.
- Junaković, Svjetlan: *La moda les acomoda/Animales a la moda*: Mexico, Casa Autrey, Division publicaciones, 1999.
- Junaković, Svjetlan: *Täpliä, raitoja.../ Eläinten pintamuotia*, Helsinki: Lasten Keskus, 1999.
- Junaković, Svjetlan: *Beesten/ Kleren*, Leuven: Davidsfonds/ Infodok, 1999.
- Junaković, Svjetlan: *Mama, Papa, Bärenbabys/ Tierjunge und Eltern*, Bohem Press, Zürich, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Roter Frosch Grüner Flamingo/ Die Farben der Tiere*; Zürich: Bohem Press, Zürich, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Kleuren*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Apfel, Baum und Eierschale/Wo Tiere wohnen*, Zürich: Bohem Press, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Wasser, Ski und Sportkanonen/Tiere machen Sport*, Zürich: Bohem Press, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Mistä tunnen eläimet/ Vihreä flamingo/Punainen sammakko*, Helsinki: Lasten Keskus, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Vuela, nada, roja o morada/Como reconozco a los animales*, Mexico: Casa Autrey, Division Publicaciones, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Wiese, Stall und Bauernhof/Die Tiere auf dem Bauernhof*, Zürich: Bohem Press, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Dreirad, Bob und Volldampf/Wie sich Tiere fortbewegen*, Zürich:Bohem Press,1999.

Junaković. Svjetlan: *Mit Pauken und Trompeten/Wie Tieren musizieren*, Zürich: Bohem Press, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Muziek*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Eläinten spittopelit/Pum pum ja töttööröo*, Helsinki: Lasten Keskus, 1999.

Junaković, Svjetlan: *Los animales mas musicales/Con bombos y platillos*, Mexico: Casa Autrey, Division Publicaciones,1999.

Junaković, Svjetlan: *Une grenouille rouge et un flamant vert?*, Francuska: les albums Duculot/Casterman, 2000.

Junaković, Svjetlan: *En avant la musique!* Francuska: les albums Duculot/Casterman, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Des rayures ou des pois?*, les albums Duculot/Casterman, Francuska, 2000.

Junaković,Svjetlan: *En voiture, s il vous plai t*, Francuska: les albums Duculot/Casterman, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Mobiel!*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Kuori, kolo/Ja kotilo/Eläinten koteja*, Helsinki: lasten Keskus, 2000.

Junaković; Svjetlan: *Bienvenue chez nous!*, Francuska: les albums Duculot/Casterman 2000.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Huisjes*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Vive la sport!*, Francuska: les albums Duculot/Casterman, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Sportief!*, Infodok, Leuven, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Ping pong ja maali!/Eläinten urheilua*, Helsinki: Lasten Keskus, 2000.

Junaković, Svjetlan: *Dome, slatki dome!*, Zagreb ABC naklada, 2000.

Diggory Shields, Carol: *Patterns/Animagicals*, New York: Handprint Books, 2001.

Junaković, Stjepan: *Arno la musica*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Junaković, Stjepan: *Mit Pauken und Trompeten*, Japan: Shogakukan, 2001.

Martin, Rodney: *Mystery Musicians*, Australia: Era Publications, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Punkte, Streifen & Co.*, Japan: Shogakukan, 2001.

Gregorič, Barbara: *Mame, očki in otročki*, Ljubljana: Educy, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Babys*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Endevina qui surt/Pares i fills/Cu-cut!*, Barcelona: Bruixola, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Tras-tras!/iCu-cu...*, Madrid: Grupo Editorial Bruno, S.L., 2001.

Martin, Rodney: *Animal Babies*, Australia: Era Publications, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Tierjunge und Eltern*, Japan: Shogakukan, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Mama, Papa, Barenbabys*, Kina: Chase Publishing Co., 2001.

Junaković, Svjetlan: *Vita di campagna*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Junaković, Svjetlan: *La granja animada/Cu-cut!/Endevina qui surt*, Barcelona: Bruixola, 2001.

Junaković, Svjetlan: *La granja animada/iCu-cu...Tras-tras!*, Madrid: Grupo Editorial Bruno, S.L., 2001.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Bij de boer*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Vado in giro*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Diggory Shields, Carol: *On the go/Animagicals*, New York: Handprint Books, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Dreirad, Bob und Volldampf*, Japan: Shogakukan, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Di tutti i colori*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Rozman Roza, Andrej: *Rdeča žaba, Zlat labod*, Ljubljana: Educy, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Sorpresas de colores/Tras-tras!/iCu-cu...*, Madrid: grupo Editorial Bruno, S.L., 2001.

Junaković, Svjetlan: *Sorpresas de colors/Endevina qui surt/Cu-Cut!*, Barcelona: Bruixola, 2001.

Martin, Rodney: *Animal colours*, Australia: Era Publications, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Resto in casa*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Kraut und Rüben (Was essen die Tiere)*, Zürich: Bohem Press, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Tots a taula!* Barcelona: Bruixola, 2001.

Junaković, Svjetlan: *iA comer!*, Madrid: grupo Editorial Bruno, S.L., 2001.

Junaković, Svjetlan: *Beesten/Lekkers*, Leuven: Davidsfonds/Infodok, 2001.

Junaković, Svjetlan: *Faccio sport*, Padova: Bohem Press Italia, 2001.

Veliki pravljicarji in njihove najlepše pravljice, izabrao Andrej Ilc, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2001.

Kišić, Tomo: *Učim voziti i ponašati se u prometu*, Priručnik iz prometnih i sigurnosnih pravila za vozače motornih vozila A i B kategorije, Zagreb: Konzor, 2001.

Remškar, Slavica, Virant Iršič, Katja: *Bakreni prstan, Tri glasbene pravljice*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2001.

Čapek, Karel: *Poštanska bajka*, Zagreb: Naklada Fran, 2001.

Šesto Stipančić, Silvija: *Debela, keks, čips & ljubavna bol*, Zagreb: Školska knjiga, 2001.

Kipling, Rudyard: *Knjiga o džungli*, Zagreb: Naklada Fran, 2002.

Prosinjak, Božidar: *Sunce za Vučka*, Velika Gorica: mtg-topograf, 2002.

Peščenikar, J.Č.: *Kako je Pavliha kukca prodal*, Ljubljana: Slovenska knjiga, 2002.

Kenda, Hussu, Damjana: *Kako se kuha mula*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Vivo in famiglia*, Padova: Bohem Press Italia, 2002.

Junaković, Svjetlan: *E ora di pranzo*, Padova: Bohem Press Italia, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Kaj kdo je in česa ne*, Ljubljana: Educy, 2002.

Peter Svetina: *Goske, psički in oslički*, Ljubljana: Educy, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Alles Gute zum Geburtstag!*, Zürich: Bohem Press, 2002.

Bilopavlović, Tito: *Sretan rođendan*, Zagreb: Kašmir promet, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Zirkus! Zirkus!*, Zürich: Bohem Press, 2002.

Bilopavlović, Tito: *Cirkus Ludolet*, Zagreb: Kašmir promet, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Lecker! Lecker!*, Zürich: Bohem Press, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Punkte, Streifen & Co.*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Weise, Stall und Bauerhof*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Roter Frosh Grüner Flamingo*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Dreirad, Bob und Volldampf*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Mit Pauken und Trompeten*, Moshav Ben-Shemen: Modan Publishing House Ltd., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Mit Pauken und Trompeten*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Apfel, Baum und Eierschale*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Mushroom, Carrot and Bone*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Wasser, Ski und Sportkanonen*, Kina: Chase Publishing Co., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Tanti auguri, Marcello! E ora di festa*, Padova: Bohem Press Italia, 2003.

Junaković, Svjetlan: *Ippo Cuoco*, Padova: Bohem Press Italia, 2003.

Junaković, Svjetlan: *Il circo e arrivato! E ora di festa*, Padova: Bohem Press Italia, 2003.

Bilopalović, Tito: *Krokačev TV-kanal*, Zagreb, Kašmir promet, 2003.

Junaković, Svjetlan: *Oh, du frohliche!*, Zürich: Bohem Press, 2003.

Bilopalović, Tito: *Oh, ti, radosna večeri!*, Zagreb, Kašmir promet, 2003.

Junaković, Svjetlan: *Oh! Oh! Feliz Natal!*, Portugal: Edicoes Nova Gaia, 2003.

Lofting, Hugh: *Pripovijest o doktoru Dolittle*, Zagreb: Naklada Fran, 2003.

Nazor, Vladimir: *Zlatna lađa*, Zagreb: Profil International d.o.o., 2003.

Brodski, Josif: *Božićne pjesme*, Zagreb: AGM, 2003.

Perrault, Charles: *Cenerentola ovvero la scarpetta di vetro*, Milano: Editore Il Castoro Bambini, 2003.

Zlata Čebelica, *Najlepših petdeset*, izabrao i uredio Andrej Ilc, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2003.

Junaković, Svjetlan: *Pintras, listras...*, Sao Paulo: Cosac Naify, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Red Frog and Green Flamingo*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Correndo a todo vapor*, Sao Paulo: Cosac Naify, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Sleigh, Boat and Tricycle*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Tambores, clarineta...*, Sao Paulo: Cosac Naify, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Piano, Accordion and Trumpet*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Apple, Tree and Eggshell*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Mushroom, Carrot and Bone*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Mushroom, Carrot and Bone*, Moshav Ben-Shemen: Modan Publishing House Ltd., 2003.

Junaković, Svjetlan: *Esta na hora de comer*, Sao Paulo: Cosac Naify, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Futebol, tenis*, Sao Paulo: Cosac Naify, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Tenis, Golf and Skiing*, Korea: AgaWorld Co., Ltd., 2004.

Junaković, Svjetlan: *Alles Gute zum Geburtstag!*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Lecker! Lecker!*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Zirkus! Zirkus!*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.

Junaković, Svjetlan: *Applaus! Applaus!*, Zürich: Bohem Press, 2002.

Junaković, Svjetlan: *Applaus! Applaus!*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.

- Junaković, Svjetlan: *Kroko kanal*, Zürich: Bohem Press, 2003.
- Junaković, Svjetlan: *Kroko kanal*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.
- Junaković, Svjetlan: *Oh, du fröhliche!*, Kina: Chase Publishing Company, 2004.
- Junaković, Svjetlan: *Obojeno putovanje*, Korporativni marketing, HŽ-Croatian Railways, Zagreb, Mihanovićeve 12, 2004.
- Kovačević, Hrvoje: *General Kiro miš*, Zagreb: Naklada HAID, 2004.
- Dedić, Arsen: *Dječje oči*, Samobor: Meridijani, 2004.
- Cicido, Ciciban, *dober dan/Velika knjiga zgodb*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2004.
- Barrie, James Matthew: *Petar Pan*, Padova: Aedizioni Messaggero Padova, 2004.
- Junaković, Svjetlan: *Bisiklet, Kizak/Ve Vapur*, Izmir: Tudem, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Anne, Baba/Ve Yavru Ayi*, Izmir: Tudem, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Kirmizi KurbaDa/Ve yeDil flamingo*, Izmir: Tudem, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Cayir, Ahir/Ve Ciftlik Evi*, Izmir: Tudem, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Wo ist Pinuin Pips?*, Zürich: Bohem Press, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Trovami se ci riesci...*, Padova: Bohem Press Italia, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *gde je tučĐak Pip?*, Republika Češka: Nakladatelstvi Thovt s.r.o., 2005.
- Junaković, Svjetlan: *War is Pieter Pinguin?*, Antwerpen: Uitgeverij C. De Vries-Brouwers, Rotterdam: Uitgeverij C. De Vries-Brouwes, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Hipsi kotiin Pipsi!*, Zürich: Bohem Press, 2005.
- Junaković, Svjetlan: *Wo ist Pinuin Pips?*, Seul: Gitan Childrens Book Co., 2005.
- Andersen, Hans Christian: *Bajke*, Zagreb: Mozaik knjiga, 2005.
- Iveljić, Nada: *Nebeske barke*, Zagreb, Tipex d.o.o., 2005.
- Iveljić, Nada: *Čuvarice novih krovova*, Zagreb, Tipex d.o.o., 2005.
- Lovrenčić, Sanja: *Sunčev sjaj*, Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, 2005.
- Andersen, Hans Kristijan: *Bajke*, Tuzla: Bosanska riječ, 2005.
- Cappelli, Valeria: *Le anguane*, Parma: Ducati Editori Parma, 2005.
- Dal Cin, Luigi: *Le mille e una storia d Oriente*, Modena: Franco Cosimo Panini Editore S.p.A., 2005.
- Vse najboljše, Ciciban!*, 100 in še več najboljših iz šestdesetih letnikov Cicibana, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2005.
- Dobar dan, gospodine Andersen!*, Zbornik uz 200. obljetnicu rođenja H.C.Andersena i 10. obljetnicu Hrvatske sekcije IBBY-a, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2005.

- Junaković, Svjetlan: *Donde esta el Pinguino Pips?*, Buenos Aires: Unaluna, 2006.
- Junaković, Svjetlan: *Wo ist Pinguin Pips?*, Tokyo: Kodansha Ltd., 2006.
- Vujović, Vera: *Nikola Tesla, Snovi koji su nam donijeli struju*, Zagreb: Kigen d.o.o., 2006.
- Kokelj, Nina: *Doček na belem oblaku*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2006.
- Weigelt, Udo: *Scappa Lampo!*, Padova: Bohem Press Italia, 2006.
- Weigelt, Udo: *Valtteri ja hurja joukko*, Helsinki: Lasten Keskus, 2006.
- Lofting, Hugh: *Zgodba o doktorju Dolittlu*, Ljubljana: Založba Mladinska knjiga, 2006.
- Vidmar, Janja: *Nimaš pojma*, Ljubljana: Založba Mladika, 2006.
- Junaković, Svjetlan: *O grande livro dos retratos de animais*, Pontevedra: OQO editora, 2007.
- Junaković, Svjetlan: *Velika knjiga portreta*, Zagreb: Algoritam, 2007.
- Paljetak, Luko: *Mali veliki svijet*, Zagreb: Algoritam, 2007.
- Junaković, Svjetlan: *Ljubav spašava živote*, Zagreb: Algoritam, 2007.
- Junaković, Svjetlan: *My way*, Zagreb: Algoritam, 2007.
- Alfa Beta: *Se vede una scala, Ninetta curiosa...*, Carthusia, 2008.
- Vitez, Grigor: *Kako živi Antuntun*, Zagreb: Profil International, d.o.o., 2008.
- Junaković, Svjetlan: *Ti racconto l'arte del '900*, Artebambini, 2009.
- Tognolini B., Mercalli L.: *Cieli. Con DVD*, Artebambini, 2009.
- Favaro, Graziella: *Piccoli topi e grandi elefanti. Ediz. italiana e tamil*, Carthusia, 2010.
- Piumini, Roberto: *Una casa che mi piace*, Carthusia, 2010.
- Masini, Beatrice : *Mia sorella è un quadrifoglio. Ediz. illustrata*, Carthusia, 2012.
- Colloredo, Sabina: *Io sono qui*, Carthusia, 2013.
- Nava E., Giordo P.: *Piccolo Orso scopre l'aurora*, Carthusia, 2015.
- Savičević Ivančević O., Junaković S.: *Šporki Špiro i neposlušna Tonka*, Sandorf 2017.

Bibliografija

- Antonija Balić-Šimrak, Smiljana Narančić Kovač, *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama*, Hrcak, glasilo Hrvatskog čitateljskog društva,(43-45), 19-21, Zagreb, 2011.
- Štefka Batinić, Berislav Majhut. *Počeci slikovnice u Hrvatskoj* U Kakva knjiga je slikovnica: zbornik, prir. R. Javor, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba. 2000., str 23-39.

Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Od slikovnjaka do Vragobe – Hrvatske slikovnice do 1945.* Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2001.

Štefka Batinić, Berislav Majhut, *Hrvatska slikovnica do 1945.* Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017.

Nada Beroš, u katalogu izložbe *Radi se o tome, da zaustavim konja*, HAZU, Gliptoteka, 2001.

Milan Crnković, *Dječja književnost: priručnik za studente pedagoških akademija i nastavnike.* Zagreb: Školska knjiga, 1980.

Peter Čačko, *Slikovnica, njezina definicija i funkcije.* U Kakva knjiga je slikovnica: zbornik, prir. R. Javor, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba, 2000., str. 12-17.

Marijana Hamersak, i Dubravka Zima, *Uvod u dječju književnost.* Zagreb: Leykam international d.o.o., 2015.

Ilustracija. *Hrvatska enciklopedija.* Zagreb : Leksikografski zavod "Miroslav Krleža", 1999. Sv. 5. 2003.

Ranka Javor, *Kakva je knjiga slikovnica: zbornik*, priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2000. Str. 5.

Koraljka Jurčec Kos, predgovor, *Katalog izložbe Strictly commercial*, Muzejsko galerijski centar Klovićevi dvori, Zagreb, 2006.

Berislav Majhut, Diana Zalar. *Slikovnica* U Hrvatska književna enciklopedija (u tisku) <https://bib.irb.hr/prikazi-rad?&rad=343733> (2011-11-10), 2008.

Berislav Majhut, *Počeci hrvatske slikovnice*, Dijete, vrtić, obitelj 71: 20-22., 2013.

Ivana Martinović, Ivanka Stričević, *Slikovnica, prvi strukturirani čitateljski materijal namijenjen djetetu*, Libellarium, IV, 1(2001): 39-63

Iva Körbler, *Nesputani lažnom ozbiljnošću*, Zagreb: Vijenac, br. 187, 3.5.2001.

Milan Pavlinović, *Pošar lakog leta*, Zagreb: Zarez, 25-26.4.2001.

Barbara Vujanović, *Svijet osvojen ilustracijom*, Zagreb: Vijenac, br. 258, 22.1.2004.

Barbara Vujanović, *Priznavanje zabranjenoga medija*, Vijenac 321, Zagreb: Matica Hrvatska, 2006.

Diana Zalar, Smiljana Kovač-Prugovečki, i Zdenka Zalar, *Slikovnica i dijete: kritička i metodička bilježnica.* Zagreb: Golden marketing-tehnička knjiga, 2009.

e izvori

<http://www.childrenslibrary.org/icdl/SimpleSearchCategory?ilang=En> glish (2012-04-04).

Jelinčić, Stela: *Da mi je biti morski pas*, intervju sa Svjetlanom Junakovićem,
www.stelajeincic.com

Kiš, Patricija: <http://www.jutarnji.hr/kultura/art/svjetlan-junakovic-doslo-je-vrijeme-da-otkrijem-svoju-nepoznatu-stranu>

<http://www.svjetlanjunakovic.com>

<https://www.book-and-more.eu/OdabranaKnjiga.aspx?Id=208>

Popis ilustracija

Slika 1. S. Ježić, A. Maurović, Dado i Buco

Slika 2. Cvijeta Job, I.B.Mažuranić, Šuma Striborova

Slika 3. Vladimir Kirin: Dječja čitanka o zdravlju, 1927.

Slika 4. V.V.Radoičić, I.G.Klarić: Zakrpica

Slika 5. A.Peterlik Huseinović: Alisa

Slika 6. Zdenko Bašić: Leptir

Slika 7. Dražen Jerabek: Kjel, Crna labud ptica

Slika 8. S.Junaković, E. Kišević: Veseli sat, 1990

Slika 9. S. Junaković, M. Polonijo: Um caruje, 1990.

Slika 10. S. Junaković, L. Paljetak: Mali veliki svijet, 2007.

Slika 11. S. Junaković, T. Bilopavlović: Curkus Ludolet, 2002.

Slika 12. Svjetlan Junaković

Slika 13. S. Junaković: Dome, slatki dome, 2000.

Slika 14. S. Junaković: Dome, slatki dome, 2000.

Slika 15. S. Junaković: Dome, slatki dome, 2000.

Slika 16. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 17. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 18. Leonado da Vinci, Dama s hermelinom, 1489.–1490.

Slika 19. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 20. V. Karas, Rimljanka s lutnjom, 1945.-1947.

Slika 21. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 22. J. L. David, Mrtvi Marat, 1793

Slika 23. P. Della Francesca, Portret Federica de Montefeltra, 1472.

Slika 24. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 25. R. Van Rijn, Sat anatomije dr Nicolaesa Tulpa, 1632.

Slika 26. Slika 24. S. Junaković: Velika knjiga portreta, 2007.

Slika 27. S. Junaković, Ljubav spašava živote, 2007.

Slika 28. S. Junaković: Ljubav spašava živote, 2007.

Slika 29. S. Junaković, Moj put, 2007.

Slika 30. S. Junaković, Moj put, 2007.

Slika 31. S. Junaković, Moj put, 2007.

Slika 32. N. Videk, I. Golčić, S. Junaković: Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Slika 33. N. Videk, I. Golčić, S. Junaković: Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Slika 34. N. Videk, I. Golčić, S. Junaković: Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Slika 35. N. Videk, I. Golčić, S. Junaković: Pričanka, pjevanka, crtanka 1, 1996.

Slika 36. R. Piumini: Una casa che mi piace, 2010.

Slika 37. R. Piumini: Una casa che mi piace, 2010.

Slika 38. A. Volenik, S. Junaković: Dječak velikih očiju, 2012.

Slika 39. D. Bernobić, ilustracija

Slika 40. D. Bernobić, ilustracija

Slika 41. A. Đokić, D. Bernobić: Trči, Giza! Trči!, 2009.

Slika 42. M. Vuković Runjić, S. Čoh: Vladimir i Matilda, 2016.

Slika 43. S. Čoh, ilustracija

Slika 44. S. Čoh, ilustracija

Slika 45. S. Rešček, ilustracija

Slika 46. S. Rešček, ilustracija

Slika 47. S. S. Feminić, S. Rešček, Idi pa vidi

Slika 48. L. Paljetak, S. Rešček: Maštoglavice, 2015.

Slika 29. D. Bešan, D. Srdarev: Dječak od papira

Slika 50. D. Bešan, D. Srdarev: Dječak od papira

Slika 51. D. Bešan, D. Srdarev: Dječak od papira

Slika 52. D. Bešan, D. Srdarev: Dječak od papira

Slika 53. Kaća Svedružić, ilustracija

Slika 54. Kaća Svedružić, ilustracija

Slika 55. T. Bakran, K. Svedružić, Dječak, čudesni rogač i tajanstveni kovčeg, 2015.

Slika 56. T. Zlatić, ilustracija

Slika 57. T. Zlatić, ilustracija

Slika 58. T. Zlatić, ilustracija

Slika 59. I. Guljašević, Čarapojedac, 2007.

Slika 60. I. Guljašević, ilustracija

Slika 61. I. Guljašević, ilustracija

Slika 62. Svjetlan Junaković u ateljeu